

Nr 215.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående komplettering av riksstatsförslaget för budgetåret 1954/55, m. m.; given Stockholms slott den 9 april 1954.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 april 1954.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, NORUP, HEDLUND, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, *frågan om komplettering av riksstatsförslaget för budgetåret 1954/55 och vissa därmed sammanhängande spörsmål*. Föredraganden anför därvid följande.

I. Inledning.

I två särskilda skrivelser den 25 mars 1954 har *riksräkenskapsverket* framlagt dels förslag till slutlig beräkning av statsverkets inkomster under budgetåret 1954/55 och dels redogörelse för approximativ beräkning rörande utfallet av driftbudgeten för budgetåret 1953/54.

I det följande redogöres först för utfallet av driftbudgeten för budgetåret 1953/54.

Härefter kommer jag att anmäla den slutliga beräkningen av avskrivningsbehovet för budgetåret 1954/55 beträffande nya kapitalinvesteringar.

I fråga om driftbudgeten för budgetåret 1954/55 redovisas till en början förändringarna av utgifterna i förhållande till förslaget i statsverkspropositionen. Härefter anmäles den nya beräkningen av inkomsterna för nästkommande budgetår. I anslutning härtill lämnas en redogörelse för det ekonomiska läget och den ekonomiska politiken. Vidare framlägges i samband därmed förslag rörande den uttagningsprocent för den statliga inkomstskatten som bör tillämpas under nästa budgetår.

Beträffande kapitalbudgeten framlägges definitivt förslag till investeringsplan för budgetåret 1954/55 jämte därtill fogade investeringsstater.

II. Utfallet av driftbudgeten för budgetåret 1953/54.

I sin förenämnda skrivelse den 25 mars 1954 har *riksräkenskapsverket* beräknat, att i n k o m s t u t f a l l e t i förhållande till den för löpande budgetår fastställda riksstaten, i vilken inkomsterna upptagits till 8 159 miljoner kronor, kommer att visa en ökning med 157,71 miljoner kronor och således uppgå till cirka 8 317 miljoner kronor.

Inkomsterna å de till specialbudgeterna hörande inkomstitlarna förutsättes komma att understiga de i riksstaten ursprungligen beräknade med (netto) 9,91 miljoner kronor, huvudsakligen motsvarande ett underskott å de till automobilskattemedlens specialbudget hörande inkomstitlarna.

För de inkomstitlar, som direkt regleras mot budgetutjämningsfonden, redovisas i riksräkenskapsverkets beräkning en nettomerinkomst å 167,62 miljoner kronor. Inkomsterna å titeln för skatt å inkomst och förmögenhet m. m. beräknas komma att överstiga det i riksstaten upptagna beloppet med 100 miljoner kronor, medan riksstatens övriga inkomstitlar sammanlagt beräknas utvisa ett nettoöverskott på 57,71 miljoner kronor. Merinkomster redovisas sålunda för vissa bevillningar, bland vilka märkes tullmedel med 60 miljoner kronor, omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker med 25 miljoner kronor samt maltdrycksskatt och skatt å läskedrycker med vardera 7 miljoner kronor. Uppbörd i statens verksamhet beräknas lämna ett nettoöverskott av närmare 13 miljoner kronor. Under titeln diverse inkomster upptages merinkomster till ett belopp av 17 miljoner kronor. Statens kapitalfonder beräknas av riksräkenskapsverket utvisa en nettomerinkomst av sammanlagt 1,7 miljoner kronor i förhållande till riksstatens beräkningar. Å andra sidan räknas med en minskning för titlarna varuskatt med 30 miljoner kronor, införselavgift och accis å fettvaror m. m. med 13 miljoner kronor, tobaksskatt med 25 miljoner kronor, brännvinstillverkningskatt med 5 miljoner kronor och skatt å elektrisk kraft med likaledes 5 miljoner kronor.

Enligt vad riksräkenskapsverket vidare anför i sin skrivelse beräknas utgifterna å driftbudgeten i fråga om de mot budgetutjämningsfonden reglerade anslagen komma att utvisa en nettomerutgift å i runt tal 18 miljoner kronor, varvid ämbetsverket bortsett från uppkommande besparingar å reservationsanslag. De belopp, som för de olika huvudtitlarnas vidkommande förväntas komma att tagas i anspråk från respektive överföras till budgetutjämningsfonden, anges i efterföljande sammanställning.

	Merutgifter Milj. kr.	Besparingar Milj. kr.
Egentliga statsutgifter:		
I. Kungl. hov- och slottsstaterna	—	—
II. Justitiedepartementet	1,08	—
III. Utrikesdepartementet	—	2,07
IV. Försvarsdepartementet	16,08	—
V. Socialdepartementet	27,64	—
VI. Kommunikationsdepartementet	8,46	—
VII. Finansdepartementet	—	2,26
VIII. Ecklesiastikdepartementet	—	6,37
IX. Jordbruksdepartementet	—	15,24
X. Handelsdepartementet	—	2,37
XI. Inrikesdepartementet	19,20	—
XII. Civildepartementet	—	20,80
XIII. Oförutsedda utgifter	0,32	—
XIV. Riksdagen och dess verk m. m.	0,36	—
	Säger	73,14
		49,11
Utgifter för statens kapitalfonder:		
I. Luftfartsfonden	—	0,80
II. Riksgäldsfonden	—	5,00
IV. Avskrivning av oreglerade kapitalmedelsförluster	—	—
	Säger	—
		5,80
	Summa	73,14
		54,91
Nettomerutgift		18,23

I fråga om utfallsberäkningen å utgiftssidan anför riksräkenskapsverket följande.

Såsom framgår av sammanställningen utgöras de största avvikelserna av beräknade nettomerutgifter å försvarsdepartementets, socialdepartementets, kommunikationsdepartementets och inrikesdepartementets huvudtitlar om respektive 16,08 miljoner kronor, 27,64 miljoner kronor, 8,46 miljoner kronor och 19,20 miljoner kronor samt beräknade nettobesparingar å jordbruksdepartementets och civildepartementets huvudtitlar om respektive 15,24 miljoner kronor och 20,80 miljoner kronor. Den för försvarsdepartementets huvudtitel redovisade nettomerutgiften sammanhänger främst med att arméns

anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. och till familjebidrag samt marinens anslag till avlöningar till aktiv personal m. fl. beräknas komma att överskridas med respektive 5,22 miljoner kronor, 6,13 miljoner kronor och 3,79 miljoner kronor. Beträffande den nettomerutgift, som beräknas uppkomma å socialdepartementets huvudtitel, må framhållas, att anslagen till bidrag till erkända arbetslöshetskassor, till bostadsrabatter samt till bidrag till folkpensioner m. m. beräknas uppvisa nettomerutgifter om respektive 10 miljoner kronor, 8,55 miljoner kronor och 8,68 miljoner kronor. Till förklaring av den för kommunikationsdepartementets huvudtitel redovisade nettomerutgiften må framhållas, att budgetutjämningsfonden förutsattes på grund av uppkommande nettobrist å de till automobilskattemedlens specialbudget hörande inkomsttitlarna via anslaget till avsättning till statens automobilskattemedelsfond bliva belastad med 9,52 miljoner kronor. Det enligt riksstaten och tilläggsstaten beräknade underskottet, 81,19 miljoner kronor, å automobilskattemedlens specialbudget torde sålunda vid realiserandet av budgeten komma att stiga till 90,71 miljoner kronor. Den för inrikesdepartementets huvudtitel redovisade nettomerutgiften beror i huvudsak på, att anslagen till avlöningar och omkostnader för statens sinnessjukhus och till bidrag till sinnessjukvården i Stockholm, Göteborg och Malmö samt anslagen till polisväsendet och till civilförsvaret beräknas komma att överskridas med $(6,59 + 6,00 + 2,72 =)$ 15,31 miljoner kronor. Den nettobesparing, som beräknas för jordbruksdepartementets huvudtitel, sammanhänger främst med att å anslaget till producentbidrag till vissa innehavare av mindre jordbruk förutsättas uppkomma besparingar å 14,40 miljoner kronor. Den för civildepartementets huvudtitel redovisade nettobesparingen faller till ett belopp av 8,92 miljoner kronor å anslaget till bidrag till pensioneringskostnaderna för statens pensionsanstalt samt är i övrigt i huvudsak att hänföra till anslagen till täckning av beräknat överskridande av anslagsmedel på grund av ändrad lönegruppering samt till täckning av beräknade kostnader för ändrad lönegradsplacering m. m., vilka anslag i enlighet med vad som förutsatts vid anslagens beviljande beräknas i allmänhet icke bliva tagna i anspråk av de avlöningsutbetalande myndigheterna.

I fråga om utfallet av driftbudgetens utgiftssida i vad avser de mot budgetutjämningsfonden reglerade anslagen har riksräkenskapsverket slutligen framhållit, att budgetutjämningsfonden beräknas komma att tillföras besparingar å reservationsanslag å i runt tal 15 miljoner kronor. Då övriga mot budgetutjämningsfonden reglerade anslag enligt vad förut framhållits beräknas komma att utvisa en nettomerutgift å 18,23 miljoner kronor, skulle budgetutjämningsfonden alltså genom utfallet av driftbudgetens utgiftssida belastas med 3,23 miljoner kronor.

Med ledning av de i det föregående redovisade beräkningarna över utfallet av driftbudgetens inkomster och utgifter samt med hänsyn till de ytterligare utgifter, för vilka medel anvisats eller äskats å tilläggsstat, har riksräkenskapsverket beräknat underskottet å driftbudgeten att avföras å budgetutjämningsfonden för löpande budgetår till cirka 73 miljoner kronor, vilket belopp av ämbetsverket avrundats till 75 miljoner kronor. Ämbetsverket har därvid utgått från det i riksstaten beräknade underskottet å 29,30 miljoner kronor. Härtill har lagts den till 208 miljoner kronor uppgående summan av de anslag, som anvisats eller äskats å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår. Efter tillägg av de beräknade merutgifterna å

anslag, 3,23 miljoner kronor, samt efter avdrag för de beräknade merinkomsterna å inkomsttitlar, 167,62 miljoner kronor, har ett underskott att avföras å budgetutjämningsfonden av cirka 73 (72,91) miljoner kronor framräknats. För att erhålla skillnaden mellan inkomsterna och de faktiska utbetalningarna å driftbudgetens anslag skall det angivna underskottet korrigeras med hänsyn till inträffande förändringar i behållningen av reservationer å driftbudgeten. Riksräkenskapsverkets beräkningar ger vid handen att under löpande budgetår kan motses en ökning å 75 miljoner kronor av de reserverade medlen. Fördelningen av denna summa framgår av följande sammanställning.

	Minskning (—) resp. Ökning (+) Milj. kr.
Reservationer som beräknas komma att överföras till budgetutjämningsfonden	— 15,00
Beräknad förändring i övrigt i beloppet av kvarstående behållningar å reservationsanslag:	
IV. Försvarsdepartementet	+ 55,00
V. Socialdepartementet	+ 10,00
VI. Kommunikationsdepartementet	+ 60,00
Övriga huvudtitlar	— 10,00
Utgifter för statens kapitalfonder:	
III. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar	— 25,00
	<hr/>
Summa	+ 75,00.

Från det förut framräknade budgetunderskottet å cirka 73 miljoner kronor skall således dragas angivna reservationsökning å 75 miljoner kronor, varefter erhålles ett överskott å 2 miljoner kronor. De sammanlagda inkomsterna kan alltså i stort sett för innevarande budgetår beräknas komma att uppgå till samma belopp som de totala utgifterna.

Resultatet av riksräkenskapsverkets beräkning av budgetutfallet kan också, om man utgår från de totala inkomsterna och utgifterna enligt riksstat och tilläggsstat, uttryckas på följande sätt. I riksstat och tilläggsstat har utgifterna upptagits till sammanlagt (8 188,32 + 208,00 =) 8 396,32 miljoner kronor. De faktiska utgifterna beräknas av riksräkenskapsverket understiga detta belopp med 81,68 miljoner kronor. Sistnämnda belopp motsvarar den frånsett indragningen av reservationer beräknade ökningen av beloppet av utestående reservationer, 90 miljoner kronor, efter avdrag av anslagsöverskridanden å 8,32 miljoner kronor. Samtliga utgifter kan sålunda beräknas till cirka 8 315 miljoner kronor. Eftersom inkomsterna beräknas till cirka 8 317 miljoner kronor skulle alltså något överskott eller underskott av betydelse icke uppkomma.

Slutligen vill jag nämna, att efter det riksräkenskapsverket avgivit sin beräkning av budgetutfallet kostnaderna under tionde huvudtitelns förslags-

anslag till omkostnader i samband med inköp och lagring av fasta bränslen m. m. stigit med 9 miljoner kronor, beroende på förluster å av staten prisgaranterad ved och torv.

III. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar för budgetåret 1954/55.

Avskrivningsanslagen i årets statsverksproposition var i viss omfattning upptagna med allenast beräknade belopp, beroende på att motsvarande investeringsanslag icke äskades definitivt. Jag hemställer nu att få anmäla de förändringar, som betingas av de definitiva anslagsäskandena samt av förslag om ytterligare investeringar utöver de i statsverkspropositionen beräknade.

De under statens allmänna fastighetsfond äskade investeringsanslagen till utbyggnad av fångvårdsanstalten på Hall å 1 200 000 kronor, till nybyggnad för virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium och virusinstitution vid karolinska institutet m. m. å 756 000 kronor, till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. å 24 735 000 kronor, till uppförande vid Restads sjukhus av ett bostadshus för undervisningsändamål å 300 000 kronor samt till uppförande av klinik för alkoholsjukdomar å 100 000 kronor bör enligt gällande regler avskrivas med 50 procent. I fråga om anslaget till anordnande av landsfiskalsbostad i Gäddede å 110 000 kronor bör avskrivning ske med 25 procent. Investeringsanslagen till Statens anstalt för fallandesjuka: Om- och utbyggnadsarbeten, till utbyggnad av karolinska sjukhuset samt till utbyggnad av akademiska sjukhuset i Uppsala har definitivt äskats med de i statsverkspropositionen beräknade beloppen. Motsvarande avskrivningsanslag upptages alltså med de tidigare, preliminärt äskade beloppen.

Under fonden för låneunderstöd har äskats anslag till ytterligare lån till föreningen Röingegården u. p. a. för vissa byggnadsarbeten m. m. å 84 000 kronor samt till lån till föreningen Mellansjö skolhem för vissa reparationsarbeten m. m. å 80 000 kronor. Då båda dessa lån avses skola vara ränte- och amorteringsfria bör anslagen avskrivas i sin helhet.

Samtliga nu erforderliga jämkningar och tillägg i förhållande till statsverkspropositionens förslag till anslag till avskrivning av nya kapitalinvesteringar framgår av följande översikt.

	Ökning (+) Minskning (-) Kronor
<i>Statens allmänna fastighetsfond:</i>	
Utbyggnad av fångvårdsanstalten på Hall (prop. nr 170)	+ 600 000
Nybyggnad för virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium och virusinstitution vid karolinska institutet m. m. (prop. nr 128)	+ 378 000
Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. (prop. nr 127)	— 132 500

Ökning (+)
Minskning (-)
Kronor

Uppförande vid Restads sjukhus av ett bostadshus för undervisningsändamål (prop. nr 166)	+ 150 000
Uppförande av klinik för alkoholsjukdomar (prop. nr 158)	+ 50 000
Anordnande av landsfiskalsbostad i Gäddede (prop. nr 101)	+ 27 500

Fonden för låneunderstöd:

Ytterligare lån till föreningen Röingegården u. p. a. för vissa byggnadsarbeten m. m. (prop. nr 102)	+ 84 000
Lån till föreningen Mellansjö skolhem för vissa reparationsarbeten m. m. (prop. nr 126)	+ 80 000
Summa	+1 237 000.

På riksdagen torde få ankomma att vidtaga de kompletteringar och justeringar av de under förevarande huvudtitel äskade anslagen, som i anledning av riksdagens beslut rörande investeringsanslag eller eljest kan påkallas.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till avskrivning av nya kapitalinvesteringar för budgetåret 1954/55 i härefter angivna fonder anvisa följande *reservationsanslag*, nämligen

Statens allmänna fastighetsfond:

	Kronor
Justitiedepartementet:	
<i>Utbyggnad av fångvårdsanstalten på Hall</i>	600 000
Inrikesdepartementet:	
<i>Nybyggnad för virusavdelning vid statens bakteriologiska laboratorium och virusinstitution vid karolinska institutet m. m.</i>	378 000
<i>Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.</i>	12 367 500
<i>Statens anstalt för fallanäsjuka: Om- och utbyggnadsarbeten</i>	300 000
<i>Utbyggande av karolinska sjukhuset</i>	1 665 000
<i>Utbyggande av akademiska sjukhuset i Uppsala.</i>	980 000
<i>Uppförande vid Restads sjukhus av ett bostadshus för undervisningsändamål</i>	150 000
<i>Uppförande av klinik för alkoholsjukdomar</i>	50 000
<i>Anordnande av landsfiskalsbostad i Gäddede</i>	27 500

Fonden för låneunderstöd:

Inrikesdepartementet:

<i>Ytterligare lån till föreningen Röingegården u. p. a. för vissa byggnadsarbeten m. m.</i>	84 000
<i>Lån till föreningen Mellansjö skolhem för vissa reparationsarbeten m. m.</i>	80 000

IV. Driftbudgeten för budgetåret 1954/55.

Förändringar av utgifterna.

I det i statsverkspropositionen framlagda förslaget till riksstat för budgetåret 1954/55 upptogs utgifter å sammanlagt 8 517 miljoner kronor. Härav föll 7 778 miljoner kronor på egentliga statsutgifter och 739 miljoner kronor på utgifter för statens kapitalfonder.

I särskilda propositioner har Kungl. Maj:t framlagt förslag till ett flertal ändringar beträffande driftbudgetens utgiftssida.

I fråga om Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda anslagsökanden har riksdagen i åtskilliga fall redan fattat beslut. Anslagsgranskningen har emellertid totalt icke medfört någon större förändring av siffrorna.

Andra huvudtiteln företer en ökning med 2,2 miljoner kronor, varav 1 miljon kronor faller å anslaget till anskaffning och utrustning av tillfälliga förläggningar för fångvården och 0,9 miljon kronor å anslaget till driftkostnader för dylika förläggningar. — *Tredje huvudtiteln* minskar med 0,2 miljon kronor, vilket belopp hänförs sig till anslaget till Förenta Nationerna. — För *fjärde huvudtiteln* föreligger icke någon förändring av totalutgifterna. — *Femte huvudtiteln* utvisar en nettominskning med 0,4 miljon kronor. — För *sjätte huvudtiteln* föreligger en nettoökning med 60,1 miljoner kronor, huvudsakligen sammanhängande med den upprustning av vägväsendet, som föreslagits i proposition nr 129 och som enligt förslag i proposition nr 112 skall täckas genom en höjning av bilbeskattningen. Sålunda ökar anslaget till byggande av riksvägar med 13 miljoner kronor, anslaget till nyanläggning av länsvägar med 3,5 miljoner kronor, anslaget till nyanläggning av ödebygdsvägar med 1,5 miljoner kronor, anslaget till ombyggnad av länsvägar och ödebygdsvägar med 36 miljoner kronor, anslaget till bidrag till byggande av vägar och gator med 5 miljoner kronor samt anslaget till bidrag till byggande av enskilda vägar med 0,6 miljon kronor. — *Sjunde huvudtiteln* utvisar en nettoökning med 0,8 miljon kronor, varav 0,7 miljon kronor faller på anslaget till en upplysningskam-

panj i samband med övergången till en friare försäljning av rusdrycker. — Under *åttonde huvudtiteln* uppstår en nettoökning med 2,7 miljoner kronor. Bland större anslagsökningar märkes 1,6 miljoner kronor till de nykterhetsfrämjande åtgärder, som föreslagits i propositionen nr 155, 0,5 miljon kronor till befodringskurser för folkskollärare, 1 miljon kronor till bidrag till ungdomens fritidsverksamhet och 0,5 miljon kronor till ersättning åt författare för utlåning av deras verk genom bibliotek. Minskningar redovisas för ett flertal anslag, bl. a. för avlöningsanslaget till allmänna läroverken med 0,5 miljon kronor. — För *nionde huvudtiteln* beräknas en nettoökning med 5,2 miljoner kronor. Ökningen fördelar sig med 2 miljoner kronor å anslaget till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område, 13 miljoner kronor å anslaget till omkostnader för statlig lagerhållning, 1,6 miljoner kronor å anslaget till anskaffande av framdrivningsmaskineri för undersöknings- och bevakningsfartyget Skagerak samt 0,6 miljon kronor å anslaget till bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m. Ökningen å anslaget till omkostnader för statlig lagerhållning sammanhänger med en minskning å 12 miljoner kronor av anslaget till kostnader i samband med Svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet samt beror på den i proposition nr 180 förordade omläggningen av systemet för brödsädsregleringen. — *Tionde huvudtiteln* ökar med 0,5 miljon kronor, vilken ökning så gott som helt faller på anslaget till avsättning till fonden för idrottens främjande. — *Elfte huvudtiteln* utvisar en nettoökning med 6,7 miljoner kronor. Bland anslagsökningarna må nämnas 0,5 miljon kronor till inköp av motorfordon m. m. åt statspolisorganisationen, 1 miljon kronor till underhålls-, drift- och expeditiionskostnader för samma organisation, 0,6 miljon kronor till gottgörelse till polisdistrikten för statspolisorganisationen samt 0,9 miljon kronor till vissa ersättningar åt befattningshavare vid polisväsendet m. m. Härjämte har tillkommit ett anslag å 3,5 miljoner kronor till svenska sjukhuset i Korea. Minskningar, fördelade å ett flertal anslag, föreligger till ett sammanlagt belopp av 1,3 miljoner kronor. — *Tofte huvudtiteln* ökar med 5 miljoner kronor, vilket belopp anslagits till täckande av kostnader för ändrad lönegradsplacering för vissa tjänster i statlig eller statsunderstödd verksamhet. — Beträffande *fjortonde huvudtiteln*, riksdagen och dess verk, har beslut fattats om höjning av riksdagsmännens arvoden. Det ökade anslagsbehov som uppkommer till följd härav torde i annat sammanhang närmare komma att beräknas av riksgäldskontoret. Uppskattningsvis uppgår ökningen till 1,8 miljoner kronor. — För huvudtiteln *avskrivning av nya kapitalinvesteringar* beräknas ett ökat medelsbehov av 1,2 miljoner kronor.

Den totala nettoökningen i förhållande till statsverkspropositionen uppgår till cirka 86 miljoner kronor, varav cirka 63 miljoner kronor avser anslagshöjningar som avräknas mot automobilskattemedlen.

Ny beräkning av vissa inkomsttitlar.

I statsverkspropositionen utvisade driftbudgetens inkomstsida en summa av 8 517,5 miljoner kronor, varav 8 007,8 miljoner kronor hänförde sig till egentliga statsinkomster och 509,7 miljoner kronor till inkomster av statens kapitalfonder.

Bland de under egentliga statsinkomster ingående skatterna beräknades i statsverkspropositionen skatten å inkomst och förmögenhet m. m. ge 4 350 miljoner kronor. Inkomsttitlarna kupongskatt, skogsvårdsavgifter, arvslottsskatt, gåvoskatt och kvarlåtenskapsskatt, lotterivinstskatt samt omsättnings- och expeditjonsstämplar m. m. upptogs till 6, 7,8, 70, 45 resp. 60 miljoner kronor. I automobilskattemedel beräknades inflyta 665 miljoner kronor. Tullar och acciser beräknades ge sammanlagt 2 422 miljoner kronor, varav i tullmedel 400 miljoner kronor, varuskatt 185 miljoner kronor, införselavgift och accis å fettvaror m. m. 53 miljoner kronor, skatt å kaffe 17 miljoner kronor, tobaksskatt 675 miljoner kronor, skatter på alkoholhaltiga drycker och läskedrycker sammanlagt 997 miljoner kronor, nöjesskatt 60 miljoner kronor samt skatt å elektrisk kraft 35 miljoner kronor. Uppbördens i statens verksamhet upptogs med 154 miljoner kronor. Under diverse inkomster inflytande medel beräknades till sammanlagt 226 miljoner kronor, varav 85 resp. 100 miljoner kronor i tips- och lotterimedel.

Inkomsterna från statens affärsverksfonder beräknades i statsverkspropositionen till sammanlagt 211 miljoner kronor, varav för postverket 10 miljoner kronor, televerket 60 miljoner kronor, statens järnvägar 1 miljon kronor, statens vattenfallsverk 100 miljoner kronor och för domänverket 40 miljoner kronor.

I sin förut nämnda skrivelse den 25 mars 1954 har riksräkenskapsverket jämlikt gällande instruktion avlämnat förslag till förnyad beräkning av statsverkets inkomster under de större inkomsttitlarna för budgetåret 1954/55. Vid beräkningens verkställande har ämbetsverket liksom under tidigare år från vederbörande myndigheter införskaffat nya uppgifter rörande de större inkomsttitlarna ävensom beträffande vissa speciellt konjunkturkänsliga inkomsttitlar. Beträffande de olika inkomsttitlarna har riksräkenskapsverket i huvudsak anfört följande.

Skatt å inkomst och förmögenhet m. m. Beräkningen av denna titel står till följd av källskattesystemet i nära samband med de antaganden som göras beträffande utvecklingen av skatteunderlaget under hela den tid som beräkningen omfattar. I fråga om fysiska personer gäller detta särskilt den sammanlagda löneinkomsten, enär variationer i densamma giva direkt utslag i avseende på den inflytande preliminärskattens storlek. Bestämmelserna om ränta å kvarstående skatt medföra även, att samma förhållande i betydande utsträckning kan väntas gälla även i fråga om svenska aktiebolag. Under budgetåret 1952/53 kompletterades sålunda inbetalningarna av preliminärskatt under de ordinarie uppbördsterminerna med omfattande fyllnadsbetalningar under våren 1953 — sammanlagt uppgående till ca 390 miljoner kronor, varav huvudparten från bolag — varigenom den enligt taxeringen 1953 på-

förda kvarstående skatten för bolagen nedbringats till ca 100 miljoner kronor. Detta belopp understiger med ett tiotal miljoner kronor den enligt samma taxering beräknade överskjutande skatten för bolag.

Svårigheterna att i förväg bedöma fysiska personers och företags inkomster är normalt den främsta orsaken till de ibland betydande differenser, som kunna uppstå mellan förhandsberäkningar av titelns nettoinkomst och det slutliga utfallet. Till denna osäkerhet bidrar emellertid även sättet för skatteuppbörden. Ingen helt fix relation kan förutsättas mellan inflytande skatteinkomster och den samtida utvecklingen av skatteunderlaget. Uppbörden av löntagarnas preliminärskatt är i viss utsträckning beroende av frivilliga höjningar av löneavdragen med hänsyn till extrainkomster m. m. Likaså är omfattningen av fyllnadsbetalningarna helt beroende av de skattskyldigas egna överväganden. I vilken mån de skattskyldigas skatteförpliktelser komma att fullgöras genom erläggande av preliminärskatt, inklusive fyllnadsbetalningar, under ett budgetår eller kvarstående skatt under det påföljande kan icke med större säkerhet bedömas. Ej minst med hänsyn härtill synes det lämpligt, att utfallet av skattetiteln för innevarande budgetår och beräkningen av titeln för nästkommande budgetår bedömas i ett sammanhang.

I sin senaste inkomstberäkning angav riksräkenskapsverket vissa förutsättningar för beräkningen av löneinkomsternas utveckling under år 1954, vilka alltjämt synas äga giltighet. Sålunda påpekades, att en mindre glidning uppåt av lönenivån syntes ha inträffat under år 1953, varigenom denna vid ingången till år 1954 något överstege den för år 1953 genomsnittliga, vilken i sin tur beräknades ligga 2—3 procent över 1952 års nivå. Även för år 1954 ansågs, med hänsyn till antagandena beträffande den allmänna konjunkturutvecklingen, en viss glidning uppåt kunna förutsättas. Omfattningen av de avtalsmässiga lönestegringarna kunde icke överblickas, men de syntes komma att bli av mindre räckvidd. Beträffande den för de totala löneinkomsterna betydelsefulla sysselsättningsutvecklingen räknades snarast med en tendens till stegring. Sammanfattningsvis räknades med en uppgång av den totala lönesumman från 1953 till 1954 med omkring 4 procent och för våren 1955 med ytterligare någon stegring. Enligt riksräkenskapsverkets mening kunna dessa antaganden alltjämt läggas till grund för beräkningen.

Icke heller beträffande fysiska personers inkomst av andra förvärvskällor än tjänst synes anledning föreligga att i detta sammanhang utgå från annat antagande än som redovisades i inkomstberäkningen i december 1953 och som innebar en viss stegring under såväl år 1953 som 1954.

Vad beträffar aktiebolagen antogs vid decemberberäkningen en uppgång av den sammanlagda taxerade inkomsten av storleksordningen 5 procent för verksamhetsåret 1953 i jämförelse med år 1952 och för verksamhetsåret 1954 oförändrat belopp i förhållande till år 1953. Därvid hade förutsatts, att liksom vid 1953 och 1954 års taxeringar även vid 1955 års taxering skulle komma att gälla regler, som begränsade rätten till fri avskrivning. Förslag av denna innebörd har i proposition nr 17 förelagts årets riksdag. Riksräkenskapsverket har vid förnyade överväganden funnit det sannolikt, att bolagens taxerade inkomster kunna komma att ligga något högre än vad som antogs i december 1953. Så vitt nu kan bedömas skulle vid taxeringen 1954 en uppgång med inemot 10 procent kunna förväntas. Även vid taxeringen 1955 synes en viss stegring sannolik bland annat med hänsyn till att den vid inkomsttaxeringen avdragsgilla investeringsavgiften bortfaller.

Beträffande beräkningarna kan vidare nämnas att det, liksom vid decemberberäkningen, förutsatts under innevarande budgetår skola inflyta in-

vesteringsavgifter för år 1953 till ett belopp av omkring 100 miljoner kronor i form av fyllnadsbetalningar. Vidare räknas det fortfarande med en uttagningsprocent av 110 för den statliga inkomstskatten för fysiska personer under såväl år 1954 som 1955 och med en genomsnittlig kommunal utdebitering för år 1955 av samma höjd som gällde för år 1953 (12,72). Kompletterande uppgifter ha visat, att den kommunala utdebiteringen för år 1954 torde utgöra genomsnittligt 12,40, vilket är 10 öre mera än vad som antogs i december.

I decemberberäkningen gjordes det antagandet, att bestämmelserna om ränta å kvarstående skatt skulle, liksom under de föregående två åren, föranleda aktiebolagen att i avsevärd utsträckning erlagga fyllnadsbetalningar till den preliminärskatt, som i vanlig ordning erlagts under uppbördsåret. Riksräkenskapsverket har vid denna beräkning utgått från samma antagande. Vidare har liksom i december även nu antagits, att inga nämnvärda belopp av preliminärt erlagd garantiskatt för fastighet komma att inflyta under budgetåret 1954/55.

Beträffande storleken av den inflytande kvarstående skatten har ingen ändring förutsatts för innevarande budgetår. Däremot har motsvarande post för nästföljande budgetår uppräknats med 30 miljoner kronor, vilket sammanhänger med att taxeringsutfallet 1954 för aktiebolagen nu antagits komma att ligga något högre än vad som förutsattes i december.

Enligt vad som nu är känt uppgår den under innevarande budgetår inflyttna fastighetsskatten till 360 miljoner kronor mot tidigare antagna 350 miljoner kronor. Motsvarande uppräkning har gjorts även för nästa budgetår.

Utbetalningarna av kommunalskattemedel under år 1954 beräknas nu med ledning av uppgifter från länsstyrelserna komma att bli närmare 60 miljoner kronor högre än vad som tidigare förutsatts. Skillnaden beror främst på att den kommunala utdebiteringen som ovan nämnts torde ligga något högre än vad som antogs i december. Som följd av denna korrigering beräknas kommunalskatteutbetalningarna för båda budgetåren nu 30 miljoner kronor högre än i december. Beträffande utbetalningarna under år 1955 ha inga justeringar gjorts. I enlighet med vad som föreslagits i proposition nr 93 till årets riksdag har förutsatts, att 1954 års fastighetsskatt i vanlig ordning utbetalas till kommunerna under år 1955 men att å andra sidan under samma år inget förskott på garantiskatt för fastighet kommer att utgå. Detta innebär ingen förändring i förhållande till vad som förutsattes i decemberberäkningen.

I enlighet med vad som förordats i statsverkspropositionen skola folkpensionsavgifterna från och med budgetåret 1954/55 slutligt redovisas på inkomstskatttiteln. För detta budgetår har alltså icke räknats med någon omföring från titeln av folkpensionsavgifter.

Såsom tidigare förutsatts skola under budgetåren 1953/54 och 1954/55 från fonden för reglering av utbetalningarna av kommunalskattemedel återföras till titeln 450 respektive 300 miljoner kronor. Liksom vid decemberberäkningen har med hänsyn till de gjorda antagandena om skatteunderlagets utveckling icke heller nu räknats med någon avsättning till fonden.

Vid de kalkyler, för vilka redogjorts här ovan, har ingen hänsyn tagits till att inkomsttiteln under budgetåret 1954/55 kommer att påverkas av vissa transaktioner, som hänföra sig till de nya sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna. Från och med uppbördsåret 1955—56 komma i själva verket att i skatteuppbörden ingå sjukförsäkringsavgifter och arbetsgivarbidrag från mindre arbetsgivare, och enligt vad som förutsatts i statsverkspropositionen skola även bidrag från större arbetsgivare redovisas över titeln. Riksräken-

skapsverket hade vid sin decemberberäkning utgått från, att dessa avgifter och bidrag, för budgetåret 1954/55 beräknade till 100 respektive 50 miljoner kronor, skulle slutligt redovisas på titeln och att utbetalningarna skulle ske från ett särskilt anslag på budgetens utgiftssida. I statsverkspropositionen har emellertid uttalats, att utbetalningarna, inklusive de förskott på avgifter och bidrag som kunna bliva erforderliga, böra ske direkt från inkomstskattetiteln. I proposition nr 167 till årets riksdag har den nettobelastning på inkomstskattetiteln under budgetåret 1954/55, som blir en följd av att förskotteringen till sjukkassorna under första halvåret 1955 torde komma att överstiga de samtidigt inflytande avgifterna och bidragen, uppskattats bliva av storleksordningen 75—100 miljoner kronor. Beloppets storlek vore dock beroende av flera svårbedömbara faktorer, såsom sjukkassornas utgifter under den aktuella perioden och de olika sjukkassornas tillgång på likvida medel vid skilda tidpunkter. Riksräkenskapsverket har ansett sig böra taga hänsyn till en av angivna skäl sannolikt uppkommande nettobelastning på titeln av icke oväsentlig storlek genom att föreslå, att titelns nettoinkomst för budgetåret 1954/55 avrundas nedåt med 60 miljoner kronor till 4 300 miljoner kronor.

Med utgångspunkt från det sålunda anförda uppskattar riksräkenskapsverket den behållna inkomsten på titeln skatt å inkomst och förmögenhet m. m. för budgetåret 1953/54 till 4 100 miljoner kronor och förordar, att samma titel i det slutliga riksstatsförslaget för budgetåret 1954/55 uppföres med 4 300 miljoner kronor.

Riksräkenskapsverket vill starkt understryka det ovissa i bland annat det antagande, som gjorts i fråga om fyllnadsbetalningar av preliminär skatt för verksamhetsåret 1953. I den mån kvarskatteräntan icke föranleder fyllnadsbetalningar i den utsträckning riksräkenskapsverket här räknat med, sker en motsvarande förskjutning i skatteinkomsten från budgetåret 1953/54 till budgetåret 1954/55. Samma osäkerhet gäller motsvarande antagande beträffande fyllnadsbetalningar våren 1955.

Arvslottsskatt, gåvoskatt och kvarlåtenskapsskatt. I statsverkspropositionen är denna inkomstitel upptagen till 70 miljoner kronor. Generalpoststyrelsen har i skrivelse den 12 mars 1954 förordat, att ifrågavarande inkomster i den definitiva riksstaten uppföras med oförändrat belopp. Riksräkenskapsverket, som för innevarande budgetår beräknar inkomsterna på titeln till likaledes 70 miljoner kronor, föreslår, att det i statsverkspropositionen upptagna beloppet för budgetåret 1954/55 får kvarstå oförändrat.

Lotterivinstskatten har i statsverkspropositionen beräknats till 45 miljoner kronor. Generalpoststyrelsen, som i november 1953 beräknade inkomsterna på denna titel till 40 miljoner kronor, har i sin ovan nämnda skrivelse efter förnyad beräkning anført, att ifrågavarande inkomster för budgetåret 1954/55 synas böra beräknas till 45 miljoner kronor eller 3 miljoner kronor mera än vad som förutses för budgetåret 1953/54. Riksräkenskapsverket förordar, att titeln i det slutliga riksstatsförslaget upptages till oförändrat 45 miljoner kronor.

Omsättnings- och expeditionsstämplor m. m. Denna titel har i statsverkspropositionen uppförts med 60 miljoner kronor. Generalpoststyrelsen, som i november 1953 uppskattade inkomsterna till 58 miljoner kronor, har efter förnyad beräkning ansett, att uppbörden under titeln bör beräknas till 60 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket, som uppskattar inkomsterna för innevarande budgetår till 62 miljoner kronor, anser en mindre uppräknings

av det i statsverkspropositionen upptagna beloppet vara befogad och föreslår, att titeln i det slutliga riksstatsförslaget beräknas till 62 miljoner kronor.

Automobilskattemedel. Inkomsttitlarna fordonsskatt och bensinskatt upptogs i statsverkspropositionen preliminärt till 225 respektive 440 miljoner kronor i avvaktan på det förslag till ändrade grunder för beskattningen av motorfordonstrafiken, som avsågs att senare underställas riksdagen. Sedermera har Kungl. Maj:t i proposition nr 112 framlagt sådant förslag. Detta innebär bland annat en höjning från och med 1 januari 1955 av fordonsskatten för flertalet fordonskategorier samt en höjning från och med 1 juli 1954 av skatterna på bensin och motorsprit med 4 öre per liter till respektive 32 och 7 öre per liter. I samband med skattehöjningen på bensin föreslås även uttagande av en tillfällig skatt på bensin, som finnes i lager den 1 juli 1954. Vidare föreslås viss skattelättnad för inhemsk skifferbensin från och med 1 juli 1954. Skatten på motorbrännolja föreslås höjd från och med 1 januari 1955 med 9 öre per liter, men denna skattehöjning kommer icke att påverka skatteuppbörden under budgetåret 1954/55.

Med ledning bland annat av nu tillgängliga uppgifter om den debiterade skatten har riksräkenskapsverket uppskattat fordonsskatten under innevarande budgetår till 210 miljoner kronor, vilken beräkning innefattar en viss avrundning nedåt. Titeln bensinskatt har för samma budgetår beräknats inbringa 390 miljoner kronor. I proposition nr 112 ha för budgetåret 1954/55 fordonsskatten och bensinskatten med hänsyn tagen till de föreslagna skatteförändringarna beräknats till 245 respektive 495 miljoner kronor. Enligt riksräkenskapsverkets uppfattning finnes icke anledning att avvika från propositionens beräkning av inkomsterna av fordonsskatt, även om den torde vara att anse som försiktig med hänsyn till vad som nu är känt om utfallet av skatteuppbörden under innevarande budgetår och en sannolik fortsatt stark ökning av fordonbeståndet. Även beträffande bensinskattinkomsterna saknas enligt riksräkenskapsverkets mening anledning att nu avvika från propositionens beräkning. Inhämtade upplysningar från generaltullstyrelsen, kontrollstyrelsen och länsstyrelserna tyda dock på att beräkningen kan komma att visa sig ligga i överkant.

Riksräkenskapsverket föreslår sålunda, att titlarna fordonsskatt och bensinskatt i det slutliga riksstatsförslaget uppföras med 245 respektive 495 miljoner kronor.

Tullmedel. Denna titel beräknades av riksräkenskapsverket i december 1953 till 400 miljoner kronor, vilket belopp även uppförts i statsverkspropositionen. I skrivelse den 12 mars 1954 har generaltullstyrelsen, som i november 1953 upptagit tullmedlen till 360 miljoner kronor, anført, att en minskning kan väntas av tullintäkterna för bland annat livsmedel, handelsfärdigt järn och stål samt maskiner och instrument. Minskningen i tullintäkter från dessa varugrupper anges komma att i viss mån utjämnas av en ökning för andra varuslag, främst motorfordon. Oavsett viss tvekan, huruvida denna utjämning kan bli fullständig och huruvida restitutionerna komma att stanna vid ett förutsatt årsbelopp av 35 miljoner kronor, har generaltullstyrelsen ansett sig icke ha tillräckliga skäl att för nettouppbörden av tullmedel ange lägre belopp än det i riksstatsförslaget upptagna. Tullinkomsterna ha av riksräkenskapsverket beräknats till 410 miljoner kronor under innevarande budgetår, vilket är 10 miljoner kronor mera än vad som antogs i december 1953 och 60 miljoner kronor mera än vad som upptagits i riksstaten. Med hänsyn till det beräknade utfallet av tulluppbör-

den under innevarande budgetår och ett sannolikt stigande importbehov för betydelsefulla varugrupper anser riksräkenskapsverket, att tulluppbörden för budgetåret 1954/55 bör beräknas något högre än i statsverkspropositionen. Verket får därför föreslå, att titeln i det slutliga riksstatsförslaget upptages till 420 miljoner kronor.

Varuskatt. I statsverkspropositionen har för denna inkomsttitel upptagits 185 miljoner kronor. Kontrollstyrelsens och generaltullstyrelsens förnyade beräkningar ge tillsammans ett belopp av 172 miljoner kronor. Enligt riksräkenskapsverkets beräkningar kan titeln, med bortseende från den numera avskaffade bilaccisen, för innevarande budgetår beräknas ge en inkomst av ca 190 miljoner kronor. Den nuvarande tendensen pekar beträffande samtliga under titeln redovisade skatteslag på en stabil eller stigande uppbörd. Med hänsyn härtill anser riksräkenskapsverket, att titeln varuskatt i det slutliga riksstatsförslaget bör uppföras med 200 miljoner kronor eller 15 miljoner kronor mera än i statsverkspropositionen.

Införelavgift och accis å fettvaror m. m. Denna inkomsttitel har i statsverkspropositionen upptagits med 53 miljoner kronor, vilket belopp byggde på av jordbruksnämnden och kontrollstyrelsen verkställda beräkningar. Dessa myndigheter ha vid förnyade beräkningar bibehållit tidigare belopp. Uppskattningen av titelns inkomster är förenad med betydande svårigheter, främst till följd av att införelavgiften är beroende av den internationella fettråvaruprisnivåns utveckling. Enligt riksräkenskapsverkets mening synas titelns inkomster böra beräknas till samma belopp som i statsverkspropositionen eller 53 miljoner kronor.

Tobaksskatt. Riksräkenskapsverket beräknade i december 1953 denna titel till 650 miljoner kronor. I statsverkspropositionen höjdes detta belopp till 675 miljoner kronor med hänsyn till att i proposition nr 28 samtidigt framlades förslag om en höjning av skattesatserna för cigaretter och en skattesänkning för cigarrer och cigarrecigaretter från och med den 1 april 1954. Detta förslag har av riksdagen sedermera godkänts. Aktiebolaget Svenska tobaksmonopolet ansåg sig i oktober 1953 mot bakgrund av efterfrågeutvecklingen under år 1953 böra beräkna inkomsterna av tobaksskatt under budgetåret 1954/55 till 610 miljoner kronor, vilket innebar en stagnation på den nivå, som beräknades bli uppnådd under budgetåret 1953/54. Tobaksmonopolet har vid förnyad beräkning i mars 1954 icke ansett sig ha anledning att ändra grunderna för den tidigare beräkningen i annan mån än vad som följer av den ändrade tobaksbeskattningen och föreslagit, att inkomsten på ifrågavarande titel under budgetåret 1954/55 upptages till 635 miljoner kronor. Liksom i december 1953 anser riksräkenskapsverket även nu tobaksmonopolets bedömning vara väl försiktig. Även om cigarettkonsumtionens utveckling under 1953 innebär, att tidigare års snabba ökning bromsats upp, måste enligt riksräkenskapsverkets uppfattning fästas avseende vid att även under år 1953 skett en med hänsyn till den samtida, relativt långsamma köpkraftsökningen icke oväsentlig stegring av den värdemässiga tobaksomsättningen. Denna har även medfört en stegring av skatteintäkterna. Tobaksskatten inbringade under budgetåret 1952/53 ca 590 miljoner kronor och har av riksräkenskapsverket beräknats komma att under innevarande budgetår uppgå till 625 miljoner kronor, varvid skatteomläggningen från den 1 april 1954 antagits ge ett skattetillskott av 5 miljoner kronor. Även om viss tveksamhet kan råda om den fortsatta konsumtionsutvecklingen, bör enligt riksräkenskapsverkets mening beräkningen av to-

baksskatteinkomsterna under budgetåret 1954/55 bygga på förutsättningen om en fortgående konsumtionsökning, dock i något långsammare takt än vad som antogs i december 1953. Med utgångspunkt härifrån och med hänsynstagande till den beslutade skatteomläggningen föreslår riksräkenskapsverket, att inkomstiteln tobaksskatt i det slutliga riksstatsförslaget upptages till 660 miljoner kronor.

Rusdrycksmedel av partihandelsbolag och rusdrycksmedel av detaljhandelsbolag. Ifrågavarande titlar ha i statsverkspropositionen uppförts med 12 respektive 35 miljoner kronor. Kontrollstyrelsen har i skrivelse den 12 mars 1954 förordat, att dessa belopp bibehållas. Enligt riksräkenskapsverkets mening saknas anledning att i det slutliga riksstatsförslaget frånga statsverkspropositionens beräkning.

Omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker. Denna titel beräknades i december 1953 av riksräkenskapsverket till 675 miljoner kronor. Med hänsyn till i proposition nr 28 framlagt förslag om höjda skattesatser från och med den 1 april 1954 uppfördes titeln i statsverkspropositionen med 770 miljoner kronor. Vid beräkningen av detta belopp hade även hänsyn tagits till att enligt nämnda proposition den nuvarande brännvinstillverkningsskatten skall avvecklas och inräknas i omsättningsskatten. Riksdagen har sedermera fattat beslut i enlighet med propositionen. Kontrollstyrelsen har efter förnyad beräkning föreslagit, att statsverkspropositionens belopp bibehålles. Titeln, som under budgetåret 1952/53 lämnade en inkomst av 623 miljoner kronor, har av riksräkenskapsverket för innevarande budgetår beräknats till 675 miljoner kronor mot i riksstaten upptagna 650 miljoner kronor. Merinkomsten förklaras till ett belopp av ca 15 miljoner kronor av skattehöjningen från den 1 april 1954. Enligt riksräkenskapsverkets mening synes det av kontrollstyrelsen föreslagna beloppet för budgetåret 1954/55 bygga på ett alltför försiktigt antagande om konsumtionens utveckling. Detta skulle gälla i än högre grad, om den i proposition nr 151 föreslagna höjningen av tilldelningen på motböckerna genomföres. Riksräkenskapsverket föreslår, att ifrågavarande titel i det slutliga riksstatsförslaget uppföres med ett belopp av 800 miljoner kronor eller 30 miljoner kronor mera än i statsverkspropositionen.

Omsättnings- och utskänkningsskatt å vin. Inkomsterna under denna titel beräknades i december 1953 av riksräkenskapsverket till 55 miljoner kronor och samma belopp har upptagits i statsverkspropositionen. De i proposition nr 28 föreslagna och av riksdagen sedermera godkända justeringarna av skattesatserna ha beräknats icke komma att nämnvärt påverka titelns nettoinkomster. Kontrollstyrelsen har efter förnyad beräkning upptagit ifrågavarande inkomster till 55 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket föreslår, att titeln i det slutliga riksstatsförslaget uppföres med oförändrat 55 miljoner kronor.

Maltdrycksskatten uppfördes i statsverkspropositionen i anslutning till riksräkenskapsverkets beräkning med 85 miljoner kronor. Kontrollstyrelsen, som i november 1953 uppskattade inkomsterna till 80 miljoner kronor, har efter förnyad beräkning upptagit titeln till 82 miljoner kronor. I proposition nr 154 har föreslagits, att den särskilda skatten på lagrat svagdricka borttages från och med den 1 juli 1954, vilket beräknas medföra ett skattebortfall av 1 miljon kronor. Riksräkenskapsverket, som beräknar inkomsterna för innevarande budgetår till 87 miljoner kronor, föreslår, att titeln i det

slutliga riksstatsförslaget avseende budgetåret 1954/55 upptages till samma belopp som i statsverkspropositionen eller 85 miljoner kronor.

Skatt å läskedrycker har i statsverkspropositionen upptagits till 40 miljoner kronor. Kontrollstyrelsen, som i november 1953 beräknade titeln till 36 miljoner kronor, har efter förnyad beräkning föreslagit ett belopp av 38 miljoner kronor. Ifrågavarande inkomster ha under år 1953 företett en kraftig stegring och beräknas för innevarande budgetår komma att uppgå till 42 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket föreslår därför, att titeln i det slutliga riksstatsförslaget uppföres med 45 miljoner kronor eller 5 miljoner kronor mera än i statsverkspropositionen.

Statlig nöjesskatt. Denna inkomstitel har i statsverkspropositionen beräknats till 60 miljoner kronor. Uppbördens har under de senaste åren visat en fortgående stegring och beräknas för innevarande budgetår komma att uppgå till 57 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket förordar, att det i statsverkspropositionen upptagna beloppet får kvarstå oförändrat.

Skatt å elektrisk kraft har i statsverkspropositionen uppförts med 35 miljoner kronor. Titeln beräknas under innevarande budgetår komma att inbringa 30 miljoner kronor. I enlighet med kontrollstyrelsens förnyade beräkningar förordar riksräkenskapsverket, att titeln i det slutliga riksstatsförslaget upptages till 32 miljoner kronor eller 3 miljoner kronor mindre än i statsverkspropositionen.

Tipsmedel. I statsverkspropositionen ha inkomsterna på denna titel beräknats till 85 miljoner kronor. Titeln inkomster ha under senare år visat en kraftig stegring. En tendens till sänkt stegringstakt kan emellertid skönjas under de senaste månaderna, och behållningen på titeln har av riksräkenskapsverket beräknats komma att under innevarande budgetår stanna vid 71 miljoner kronor mot ett i december 1953 beräknat belopp av 75 miljoner kronor. Mot bakgrunden härav anser riksräkenskapsverket en sänkning av det i statsverkspropositionen uppförda beloppet vara befogad och föreslår, att titeln i det slutliga riksstatsförslaget beräknas till 80 miljoner kronor.

Lotterimedlen upptogs i statsverkspropositionen till 100 miljoner kronor. Svenska Penninglotteriet Aktiebolag, som i oktober 1953 uppskattade ifrågavarande inkomster till 87 miljoner kronor, har i skrivelse den 17 februari 1954 ansett sig böra höja sin tidigare beräkning till 90 miljoner kronor. För innevarande budgetår ha inkomsterna av riksräkenskapsverket antagits komma att stiga till 95 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket föreslår, att det i statsverkspropositionen för budgetåret 1954/55 beräknade beloppet, 100 miljoner kronor, får kvarstå oförändrat.

För inkomstiteln *postverket* föreslog riksräkenskapsverket i december 1953 i anslutning till generalpoststyrelsens beräkning ett belopp av 10 miljoner kronor, vilket även upptagits i statsverkspropositionen. I skrivelse den 5 mars 1954 har generalpoststyrelsen avgivit förnyad beräkning av inkomsterna på titeln i fråga. Den nya beräkningen visar i jämförelse med motsvarande kalkyl i oktober 1953 relativt små förskjutningar av postverkets inkomster och utgifter och resulterar liksom då i ett inkomstöverskott på ca 10 miljoner kronor. Generalpoststyrelsen har i anslutning härtill meddelat, att den av styrelsen föreslagna ändringen av vissa postavgifter i postgironörelsen icke kommer att påverka det nu beräknade överskottet av postverkets

rörelse. Riksräkenskapsverket föreslår i anslutning till generalpoststyrelsens beräkning, att i det slutliga riksstatsförslaget som inkomst av postverket uppföres oförändrat 10 miljoner kronor.

Televerket. Inkomsterna på denna titel ha i statsverkspropositionen upptagits till 60 miljoner kronor. Telestyrelsen, som i november 1953 beräknade överskottet till 57 miljoner kronor, har i skrivelse den 9 mars 1954 meddelat, att inga sådana förändringar sedan dess inträtt, som kunna motivera en ändring av det tidigare beräknade överskottet. Riksräkenskapsverket förordar, att inkomstiteln i det slutliga riksstatsförslaget upptages till oförändrat 60 miljoner kronor.

Statens järnvägar. I statsverkspropositionen har denna inkomstitel i anslutning till riksräkenskapsverkets förslag uppförts med ett formellt belopp av 1 miljon kronor. Järnvägsstyrelsen räknade i sin beräkning i december 1953 för budgetåret 1954/55 med balans mellan driftöverskott och avskrivningsbehov och föreslog, att för titeln endast skulle upptagas ett formellt belopp. I skrivelse den 15 mars 1954 har järnvägsstyrelsen meddelat, att sedan december 1953 intet inträffat, som synes kunna motivera en förändring av det då lämnade förslaget. Riksräkenskapsverket, som ansett sig böra godtaga järnvägsstyrelsens beräkning av rörelseresultatet, föreslår, att titeln i det slutliga riksstatsförslaget upptages till ett i förhållande till statsverkspropositionen oförändrat belopp av 1 miljon kronor.

Statens vattenfallsverk. Vattenfallsstyrelsen beräknade i november 1953 inkomsterna på denna titel till 85 miljoner kronor, varvid räknades med en avsättning till värdeminskningskonto, som med 25 miljoner kronor översteg den normenliga. Riksräkenskapsverket, som utgick ifrån att de av vattenfallsstyrelsen förutsatta principerna för avsättning till värdeminskningskonto i anslutning till penningvärdets ändringar icke borde tillämpas föreslog, att inkomstiteln skulle beräknas till 110 miljoner kronor. I statsverkspropositionen ha ifrågakvarande inkomster upptagits till 100 miljoner kronor, varvid uttalats att vattenfallsstyrelsens begäran om extra avsättning till värdeminskningskonto beaktats på så sätt, att om inkomsterna medge ett större överskott än 100 miljoner kronor, extra avsättning får ske med ett belopp som motsvarar merinkomsterna, dock högst 25 miljoner kronor. Vattenfallsstyrelsen har i skrivelse den 11 mars 1954 under hänvisning till det i statsverkspropositionen gjorda uttalandet ansett sig böra beräkna det inlevererbara överskottet under budgetåret 1954/55 till 100 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket får i anslutning härtill förorda, att ifrågakvarande inkomstitel i det slutliga riksstatsförslaget upptages till samma belopp som i statsverkspropositionen eller 100 miljoner kronor.

Domänverket. Riksräkenskapsverket föreslog i december 1953 i anslutning till domänstyrelsens beräkning, att ifrågakvarande inkomstitel tills vidare skulle uppföras med 40 miljoner kronor, vilket belopp även godtagits i statsverkspropositionen. Domänstyrelsen har i skrivelse den 13 mars 1954 erinrat om att det vid styrelsens beräkning i november 1953 ställde sig mycket vanskligt att framlägga en prognos över utfallet av 1954 års rörelse och att det ej heller nu kunde sägas föreligga något fastare underlag för en sådan. Styrelsen har emellertid icke ansett sig för närvarande ha anledning att jämka det av styrelsen tidigare angivna beloppet, 40 miljoner kronor. Enligt riksräkenskapsverkets beräkningar komma inkomsterna på titeln för innevarande budgetår att uppgå till 31 miljoner kronor mot i december

1953 antagna 20 miljoner kronor. Med hänsyn bland annat till det väntade utfallet för innevarande budgetår föreslår riksräkenskapsverket, att inkomstiteln »Domänverket» i det slutliga riksstatsförslaget uppföres med 45 miljoner kronor eller 5 miljoner kronor mera än i statsverkspropositionen.

Riksräkenskapsverket har slutligen framhållit, att de nu verkställda beräkningarna liksom den tidigare inkomstberäkningen är grundade på förutsättningarna, att det allmänna utrikespolitiska läget förblir i stort sett detsamma som för närvarande samt att den ekonomiska utvecklingen icke störes genom mera omfattande arbetskonflikter.

Departementschefen.

Den internationella ekonomiska utvecklingen. Det ekonomiska läget ute i världen har under de senaste månaderna varit i stort sett stabilt. Avmattningen i Förenta staterna har visserligen fortsatt, medan produktionen i Västeuropa och på andra håll stigit. Priserna har i allmänhet företett endast mindre förändringar; för kaffe, kakao, te och på sistone en del metaller har dock prisstegringar inträffat. Den utjämning i de internationella betalningarna, som kännetecknat de senaste åren, har fortgått.

Inom konjunkturinstitutet pågår för närvarande vissa utredningar rörande det ekonomiska läget inom och utom landet i samband med förberedelserna till institutets sedvanliga vårrapport. Den bild av läget, som kan erhållas på grundval av institutets material och de kompletterande utredningar som verkställts genom nationalbudgetdelegationens försorg, ger anledning att särskilt framhålla följande drag i utvecklingen.

Olika tendenser bryter sig inom den amerikanska ekonomin. Den industriella produktionen har sedan mitten av förra året successivt sjunkit och var i februari 1954 8 procent lägre än ett år tidigare och 10 procent lägre än på försommaren i fjol. Sysselsättningen har visat en motsvarande inskränkning och arbetslösheten har stigit; i mars redovisades 3,7 miljoner arbetslösa, vilket var mer än dubbelt så många som ett år tidigare och motsvarade omkring 6 procent av den totala arbetsstyrkan. Minskningen av produktion och sysselsättning synes främst sammanhänga med företagens strävan att minska lagren. Till avmattningen har också bidragit en nedskärning av statsutgifterna, någon nedgång av företagens investeringar och minskade försäljningar av varaktiga konsumtionsvaror. Såvitt framgår av tillgänglig statistik torde lagren inom det amerikanska näringslivet få anses ligga på en jämförelsevis hög nivå. Strävandena att åstadkomma ett bättre förhållande mellan lager och försäljningar har enligt hittills kända siffror icke medfört önskat resultat, utan tvärtom är läget nu sämre än i höstas på grund av att nedgången i försäljningssiffrorna varit större än lagerminskningen. Detta tyder på fortsatta ansträngningar att nedbringa lagren. Därmed skulle också en viss produktionsminskning komma att inträda. Å andra sidan visar en i februari—mars 1954 företagen enkät att de

privata investeringarna skulle komma att begränsas med endast 4 procent mellan 1953 och 1954. Konsumenterna iakttar visserligen något större försiktighet i sina inköp än tidigare, men dessa håller sig likväl på en i det närmaste oförändrad nivå, stimulerade av vissa skattesänkningar. Utmärkande för läget är vidare, att prisnivån i stort sett är stabil, att den amerikanska importen hittills hållit sig rätt väl uppe och att kursutvecklingen på fondbörsen de senaste månaderna närmast visat en stigande tendens. Den amerikanska administrationen synes också alltjämt bedöma läget med tillförsikt. Förväntningarna innebär att produktion och inkomster i år sannolikt kommer att stanna något under fjolårets höga nivå. Likväl synes från ekonomisk synpunkt år 1954 framstå som det näst bästa i Förenta staternas historia.

Utvecklingen i Västeuropa bildar enligt förut åberopat material i viss mån en kontrast mot utvecklingen i Förenta staterna. För ett år sedan framträdde tendenser till stagnation i den europeiska produktionen, medan uppgången i den amerikanska var stark. Under senare delen av föregående år och de första månaderna 1954, då den amerikanska industriproduktionen gått tillbaka, har i motsats hertill den europeiska visat nya uppgångstendenser. Återhämtningen inom konsumtionsvaruindustrierna, främst textilbranschen, efter bakslaget 1951—52 har fortsatt. Därtill kommer att verkstadsindustrin, som under fjolåret i många länder förededde tecken på en uppbromsning, nu åter synes befinna sig i en viss expansion. Däremot synes kol- och stålproduktionen alltjämt kämpa med avsättningssvårigheter. Eljest förefaller det för närvarande snarare vara investeringarna än konsumtionen som förorsakat ökningstendenserna i den industriella produktionen.

De västeuropeiska ländernas guld- och dollarreserver har fortsatt att öka och uppgår för närvarande till omkring 11 miljarder dollar. Återuppbyggnaden efter kriget har nu fortgått så långt, att det blivit möjligt att erhålla en mängd varor inom Europa och från de med de västeuropeiska länderna förenade områdena, vilka varor tidigare anskaffats från dollarområdet. Av avgörande betydelse är emellertid de amerikanska rustningsutgifterna i andra länder för inköp av materiel och utgifter i samband med amerikanska truppers förläggning. Det är till stor del på grund av denna dollarström som Västeuropa har kunnat öka sina hårdvalutarereserver och i viss utsträckning mildra sina restriktioner beträffande import från dollarländerna. Även om förbättringen i dollarbalansen synes komma att fortsätta under den närmaste framtiden, är utvecklingen i hög grad avhängig av faktorer sådana som de amerikanska rustningsutgifterna, vilka inte med säkerhet kan väntas bestå på längre sikt. Det är därför sannolikt, att de ledande västeuropeiska länderna kommer att avvakta den fortsatta amerikanska konjunkturutvecklingen och verkningarna av pågående överväganden om den amerikanska handelspolitiken, innan de är beredda att ta avgörande steg till friare handels- och betalningsförbindelser med dollarområdet.

Den europeiska betalningsunionen (EPU) och samarbetet inom Parisorganisationen (OEEC) har bidragit till att underlätta handels- och betalningsförbindelserna mellan Västeuropas länder och med dem förenade va-

lutaområden. Trots ojämnheter i graden av handelns befrielse från kvantitativa restriktioner — särskilt Frankrikes importreglering under de senaste två åren har vållat olägenheter — måste den relativt fria och multilaterala handeln inom detta stora område betecknas som ett framsteg. Betydelsen av nu nämnda förhållanden för vårt lands del framgår därunder, att över 70 procent av vår handel sker med länder tillhörande betalningsunionen. EPU-avtalet ingicks ursprungligen i mitten av 1950 för en tid av två år och har därefter förlängts för ett år i taget. Det nuvarande avtalet utlöper vid mitten av 1954. I samband med frågan om en ytterligare förlängning har meningsmotsättningar framträtt mellan överskotts- och underskottsländerna inom unionen. Fyra länder, nämligen Tyskland, Belgien, Nederländerna och Schweiz, har kommit att bilda en grupp av extrema överskottsländer. Särskilt Tyskland har haft stigande överskott. Från överskottsländernas sida har krävts dels en amortering av sådana fordringar, som varit utestående viss tid, dels en ökad guldandel i likviderna av ytterligare överskott över kvoterna. Häremot har å andra sidan gjorts gällande, att betalningsunionen för sin funktion kräver vissa kreditmarginaler och att gäldenärsländerna räknat därmed vid sina åtaganden i fråga om handelns liberalisering. Det har även anförts, att överskottsländerna bör vidta åtgärder ägnade att åstadkomma en bättre utjämnning i betalningarna genom att underlätta importen. Då betalningsunionen alltjämt kan vara till gagn för den internationella handeln, torde man kunna förvänta, att pågående förhandlingar leder till ett sådant resultat, att unionen kan fortsätta sin verksamhet tills vidare.

Den ekonomiska utvecklingen inom landet. Den i det föregående tecknade bilden av den internationella konjunkturutvecklingen överensstämmer väl med den, som låg till grund för nationalbudgeten för år 1954. Även den inhemska utvecklingen under årets första månader, sådan den framträder i hittills tillgänglig statistik, motsvarar nationalbudgetens förväntningar. Det har under sådana förhållanden inte funnits anledning att företa en allmän revision av denna. I det följande skall endast några nyare uppgifter anföras till komplettering av nationalbudgeten och de mindre modifieringar anges, som motiveras av förut åberopade undersökningar.

Den ökade ekonomiska aktivitet inom näringslivet, som gjorde sig gällande under senare delen av fjolåret, har fortsatt under de första månaderna av innevarande år. Industriförbundets *produktionsindex* har under de senaste sju månader, för vilka beräkningar föreligger, d. v. s. augusti 1953—februari 1954, varit 4 procent högre än under motsvarande period ett år tidigare.

Inom handels- och industrikommissionen har i slutet av mars vissa produktionsanalyser gjorts för att utröna aktuella tendenser. Ökad export av papp och papper väntas medföra en något större stegring av produktionen härav än vad som beräknades i nationalbudgeten. Också produktionen av pappersmassa, som under januari—februari i år var 13 procent större än i fjol, väntas stiga något mer än vad som tidigare beräknats.

Malmproduktionen väntas mellan 1953 och 1954 minska med 8 å 9 pro-

cent, motsvarande nedgången av malmexporten. Produktionsökningen av handelsfärdigt järn och stål beräknas bli cirka 100 000 ton, vilket är 25 000 ton mindre än som angavs i nationalbudgeten, en avvikelse som väntas bli kompenserad av ökad import. Produktionen av handelsfärdigt järn och stål var under januari—februari 1 procent mindre än i fjol. Tackjärnsproduktionen visade också en mindre nedgång medan produktionen av göt och skrotat stålgjutgods var 5 procent större än under motsvarande period i fjol. Inom verkstadsområdet synes sedan årsskiftet läget ej ha nämnvärt förändrats.

I nationalbudgeten uppskattades industrins produktionsresultat öka med 3 procent mellan 1953 och 1954. För närvarande synes ingen anledning föreligga att frångå denna bedömning.

Jordbruket väntas vid normalskörd enligt nya beräkningar av jordbruksnämnden ge ett i förhållande till 1953 med 4 procent ökat bidrag till bruttonationalprodukten. I nationalbudgeten antogs för 1954 en minskning med 1 procent. Förändringen förorsakas huvudsakligen av att bidraget från brödsädsproduktionen antages bli högre. Beträffande skogsbruket väntas avverkningarna under 1954 bli betydligt större än vad som tidigare räknats med. Ökningen uppskattas nu till 17 procent mot tidigare 11 procent. Till stor del förorsakas stegringen av stormfällningen i januari.

De tendenser som här redovisats tillika med vad som i övrigt är känt om utvecklingen inom näringslivets olika grenar ger ej anledning till någon mera avsevärd revidering av produktionsuppskattningarna i nationalbudgeten. De nya beräkningarna för jord- och skogsbruket jämte den gynnsamma produktionsutvecklingen för industrin under slutet av 1953 och början av 1954 tyder närmast på att den produktionsökning med $3\frac{1}{2}$ procent, som antogs i nationalbudgeten, snarare skulle vara något för låg än för hög.

På *arbetsmarknaden* har icke inträffat några större förändringar under första kvartalet 1954. Den högre produktionsnivån inom industrin har dock medfört en något ökad efterfrågan på arbetskraft till industrin.

Den säsongmässiga arbetslösheten inom byggnadsfacken har i år varit något större än i fjol. Orsaken till denna ökning av arbetslösheten är de tillfälliga driftsavbrott som uppstått till följd av den ihållande kölden. Om man bortser från dessa »frostpermitteringar», har byggnadsverksamheten legat på en väl så hög nivå som förra året. Ökningen av arbetslösheten i år i förhållande till i fjol faller huvudsakligen på gruppen byggnadsgrovarbetare. Vid mitten av april torde enligt arbetsmarknadsstyrelsen hela arbetslösheten i byggnadsbranschen vara borta.

Förhållandena inom byggnadsfacken torde även vara huvudanledningen till att antalet på arbetsförmedlingarna anmälda arbetslösa arbetssökande under februari och mars i år varit högre än vid samma tid i fjol. Arbetslöshetens tillfälliga karaktär framgår därav, att siffrorna över antalet arbetslösa, som ej beräknas erhålla arbete inom två veckor, under årets tre första månader varit lägre än under motsvarande tid föregående år. Behovet av arbeten i sysselsättningsfrämjande syfte har också varit mindre innevarande år.

Antalet sysselsatta inom industrin var i februari 1954 obetydligt mindre än samma månad 1953 och befinner sig efter en nedgång under fjolåret nu i stigande. Från januari till februari visar sålunda sysselsättningen inom industrin en ökning med 0,5 procent. Denna uppgång gäller nu även verkstadsindustrin, som för närvarande efterfrågar både yrkesutbildad och icke yrkesutbildad arbetskraft.

Utrikeshandeln under de två första månaderna 1954 har starkt påverkats av de besvärande isförhållandena runt våra kuster. Enligt handelsstatistikens siffror för januari—februari har värdet av varuimporten uppgått till 1 336 miljoner kronor (1953: 1 293 mkr.), medan exportvärdet stannade vid 1 074 miljoner kronor (1953: 1 042 mkr.). Importöverskottet utgjorde sålunda 262 miljoner kronor eller 11 miljoner kronor mer än under samma tid föregående år.

På importsidan märks en volymnedgång för bränslen, nämligen för kol och koks samt mineraloljor. Importen av livsmedel, främst kött och fläsk, har ökat. Vidare har som väntat bilimporten stigit kraftigt, nämligen från ett värde av 29,8 miljoner till 46,5 miljoner kronor.

Under samma period föreligger på exportsidan en uppgång för kemisk massa. Exporten av vete har uppvisat en kraftig ökning från 16 000 till 101 000 ton. Däremot har exporten av sågade och hyvlade trävaror avsevärt reducerats. En värdemässig minskning föreligger för järnexporten, medan maskinexporten under januari—februari något förbättrats.

Beträffande övriga i bytesbalansen ingående poster beräknas sjöfartsnettet ha lämnat ett något mindre överskott under januari—februari 1954 än under motsvarande tid i fjol. Nedgången torde huvudsakligen kunna tillskrivas de i förhållande till samma tid i fjol försämrade tramp- och tankfrak-

Valutarenserven

(Milj. kr)

	31/12 1952	31/3 1953	30/6 1953	30/9 1953	31/12 1953	31/3 1954	För- ändring 31.12.53 —31.3.54
1. Den centrala valutareserven:							
Guld och US-dollar <i>utom</i> EPU-överenskommelsen	+ 872	+ 930	+ 992	+ 1 098	+ 1 147	+ 1 226	+ 79
Guld och US-dollar <i>under</i> EPU-överenskommelsen	+ 391	+ 415	+ 348	+ 384	+ 419	+ 375	— 44
EPU-valutor	+ 973	+ 876	+ 887	+ 912	+ 970	+ 793	— 177
Övriga valutor	+ 68	+ 24	+ 23	+ 34	+ 85	+ 62	— 23
Summa	+ 2 304	+ 2 245	+ 2 250	+ 2 428	+ 2 621	+ 2 456	— 165
2. Affärsbankernas valuta- behållning	— 20	— 37	— 135	— 56	+ 3	— 54	— 57
Summa totalt	+ 2 284	+ 2 208	+ 2 115	+ 2 372	+ 2 624	+ 2 402	— 222

terna. Övriga löpande transaktioner med utlandet uppskattas ha lämnat ett mindre underskott. Totalt sett beräknas bytesbalansen uppvisa ett underskott under januari—februari 1954 på ungefär 150 miljoner kronor mot 115 miljoner 1953. Underskottet i bytesbalansen återspeglas i en nedgång av valutareserven med 74 miljoner kronor. Under 1953 stannade denna nedgång vid 24 miljoner kronor.

Som framgår av tabellen fortsatte valutareserven att minska även under mars. Under första kvartalet har den totala valutareserven minskat med 222 miljoner mot 76 miljoner kronor under samma tid 1953. Största nedgången uppvisar EPU-valutorna, som sedan årets början minskat med 177 miljoner kronor.

Under mars månad har inom handels- och industrikommissionen en revidering verkställts av de under senhösten utförda beräkningarna över storleken av 1954 års export och import. Både för exporten och importen har en uppjustering skett i förhållande till nationalbudgeten för 1954. Siffrorna i nationalbudgeten anges nedan inom parentes.

Enligt de nya beräkningarna kommer importen under 1954 att uppgå till ca 8 250 miljoner kronor (7 800) och exporten till ca 7 500 miljoner kronor (7 100). I jämförelse med 1953 uppskattas ökningen i importvolymen bli 3 procent (1), medan volymen av exporten beräknas öka med 1 procent (—3). Under 1954 beräknas importpriserna falla med 2 procent (—5) och exportpriserna med 3 procent (—5), vilket skulle medföra en viss ytterligare försämring av våra bytesrelationer under 1954.

Det uppskattade underskottet i handelsbalansen med 750 miljoner kronor väntas uppvägas av nettoinkomster från övriga poster i bytesbalansen. Sjöfarten beräknas av riksbanken sålunda ge ett netto på 800 miljoner kronor, medan övriga löpande transaktioner med utlandet väntas ge ett underskott på 25 miljoner kronor. Totalt skulle sålunda bytesbalansen komma att uppvisa ett överskott på 25 miljoner kronor. Transaktioner av kapitalnatur uppskattas dock ge ett motsvarande underskott, varför några förändringar i valutareserven under 1954 ej skulle uppkomma. En förskjutning av betalningsströmmarna, som äger samband med de stora fartygsleveranserna under år 1954, kan dock komma att påverka valutareserven i negativ riktning.

Sedan nationalbudgeten uppgjordes har något nytt statistiskt material för bedömning av *investeringsplanerna* inom industrin ej framkommit. I nationalbudgeten antogs industrins byggnadsinvestering förbli oförändrad, medan investeringarna i maskiner och transportmedel beräknades minska med 50 miljoner kronor. Ett indirekt mått på den rådande investeringsviljan inom industrin utgör statistiken över till länsarbetsnämnderna inkomna ansökningar om byggnadstillstånd. Enligt denna var värdet av inkomna ansökningar under januari—februari i år 68,3 miljoner mot 24,1 miljoner kronor i fjol. Industrikvoten för året inom den uppgjorda budgeten för byggnadstillståndsgivningen är nu helt tagen i anspråk. Denna uppgång i industrins investeringsvilja får ses mot bakgrund av den ökade aktiviteten inom näringslivet.

I nationalbudgeten uppskattades antalet inflyttningsfärdiga lägenheter under 1953 till 48 000. Enligt nu föreliggande siffror synes antalet ha uppgått till cirka 51 000. Under 1954 antogs bostadsinvesteringarna bli av ungefär samma omfattning som under 1953, mätt efter nedlagda kostnader. Antalet inflyttningsfärdiga lägenheter under 1954 är till största delen beroende av antalet lägenheter i redan igångsatta företag samt byggnadstidernas längd för dessa företag. För hela 1954 synes antalet inflyttningsfärdiga lägenheter bli något större än 1953 eller 52 000—53 000.

I fråga om de offentliga investeringarna finnes ingen anledning att på detta stadium revidera de beräkningar, som gjordes vid årsskiftet.

Den *privata konsumtionen* antogs i nationalbudgeten komma att volymmässigt öka med 2—3 procent under 1954. Huvudsakligen väntades efterfrågestegringen komma att rikta sig mot nya bostäder och inköp av bilar.

De nu i det närmaste slutförda förhandlingarna om kollektivavtal för 1954 har givit till resultat en höjning av den genomsnittliga lönenivån av ungefär den omfattning, som tidigare antagits. Beträffande jordbruksinkomsterna ger den nu framlagda jordbrukskalkylen för produktionsåret 1954/55 ej heller anledning till justeringar av tidigare beräkningar. Nettoresultatet av samtliga inkomstförändringar mellan 1953 och 1954 kan väntas bli en stegring av de totala personliga inkomsterna från 1953 till 1954 med omkring 4 procent, d. v. s. lika mycket som antagits i nationalbudgeten för 1954.

Priserna på konsumtionsvaror och -tjänster sådana de avspeglas i socialstyrelsens konsumtionsprisindex har under januari och februari varit obetydligt högre än genomsnittet för 1953. Genomsnittet för de två första månaderna ligger 0,2 procent högre än motsvarande månader 1953.

Prisnivån har under de senaste månaderna präglats av stabilitet. Partiprisindex låg under första kvartalet på lägre nivå än genomsnittet för 1953. Jämfört med januari—mars 1953 har partipriserna varit 2 procent lägre. Bland prisförändringarna för olika varugrupper kan framför allt nämnas en prisstegring på kaffe. Däremot har priserna på järn och stål samt andra metaller sjunkit.

För en bedömning av detaljomsättningen finnes för närvarande intet annat underlag än Företagsekonomiska forskningsinstitutets siffror för vissa branscher för januari och februari 1954. Volymmässigt synes försäljningarna i jämförelse med motsvarande månader 1953 ha ökat i januari för samtliga redovisade branscher. Störst var ökningen i skohandeln, där den uppgick till drygt 20 procent. Denna ökning sammanhänger med att tidigare uppskjuten försäljning av vinterskor aktualiserades av januaris vinterväder. I februari uppvisade både sko- och textilhandeln lägre volymmässig försäljning än i februari förra året, medan järn- och färghandeln visade högre.

I nationalbudgeten har antagits, att den *offentliga konsumtionen* skulle komma att öka med omkring 6 procent under 1954, varav den statliga 3—4 procent och den kommunala ungefär 7 procent. Enligt vad som nu kan bedömas torde dock stegringen i den statliga konsumtionen komma att stanna

vid ungefär 2 procent. Ökningen av den offentliga konsumtionen synes således bli någon procent mindre än vad som beräknades i nationalbudgeten.

Sammanfattningsvis kan beträffande det ekonomiska läget inom landet anföras, att den vid årsskiftet uppgjorda nationalbudgeten för 1954 alltjämt synes äga giltighet. En viss tendens synes dock föreligga till en något högre produktion, något större privat investeringslust och ett mera omfattande handelsutbyte med utlandet. Frånsett risken för en säsongmässig överansträngning på byggnadsarbetsmarknaden under sommarmånaderna synes den samhällsekonomiska balansen dock inte hotad. Jämvikten gentemot utlandet bör också kunna upprätthållas. Även om en viss beredskap ständigt måste upprätthållas mot såväl inflationistiska som depressiva tendenser synes arbetslöshetsriskerna nu kunna bedömas som än mindre än tidigare. Läget tillåter dock icke, att man bortser från sysselsättningsriskerna på något längre sikt. Skulle den politiska avspänningen bestå, får det ej betraktas såsom uteslutet, att den betydelsefulla strategiska faktor i de senaste årens högkonjunktur, som rustningarna utgjort, försvagas utan att ersättas av andra konjunkturstimulerande krafter. Denna möjlighet öppnar nya perspektiv bortom den gynnsamma sysselsättningssituation som för dagen erbjuder sig. Behovet av en dubbelsidig beredskap — mot inflation och depression — är därför fortfarande lika trängande som vid årsskiftet. Vad jag anförde i finansplanen i denna fråga äger alltjämt giltighet.

Den ekonomiska politiken. Av den nu lämnade redogörelsen framgår, att den ekonomiska utvecklingen utomlands och i Sverige hittills under år 1954 i stort sett motsvarat de antaganden, som låg till grund för den i årets statsverksproposition redovisade nationalbudgetkalkylen. De smärre avvikelser från de då gjorda förutsättningarna, som sedermera kunnat konstateras, tyder såvitt nu kan bedömas närmast på en förstärkning av de expansiva tendenserna i den svenska ekonomin under den fortsatta delen av året. Det finns sålunda för närvarande inga skäl att frångå de riktlinjer för den ekonomiska politiken som jag angav i finansplanen. Liksom vid motsvarande tid i fjol då propositionen rörande komplettering av riksstatsförslaget framlades synes det till och med kunna bli nödvändigt att under de kommande månaderna uppställa krav på en skärpt restriktiv politik. Detta gäller framför allt med avseende på sommarmånaderna, då risk finns för en utveckling mot översysselsättning. Jag vill i detta sammanhang erinra om att Kungl. Maj:t med hänsyn till nu nämnda förhållanden denna dag beslutat utfärda direktiv till statsmyndigheterna rörande viss återhållsamhet vid igångsättningen av statliga arbeten under sommaren. Avsikten härmed är att i möjligaste mån förhindra en med hänsyn till läget ogynnsam ökning av anspråken på landets reala resurser under denna tid.

Av vad jag nu anförat framgår, att statsmakternas åtgärder på det ekonomiskt-politiska planet liksom tidigare bör inriktas på att med bibehållen inre och yttre samhällsekonomisk balans vidmakthålla en hög och jämn syssel-

sättning samt ett stabilt penningvärde. De medel, som enligt min mening bör användas för att realisera denna målsättning, har ingående redovisats i finansplanen. Såsom jag då framhöll får i nuvarande läge de viktigaste instrumenten utgöras av allmänt verkande åtgärder framför allt på finans- och kreditpolitikens områden, kompletterade med bibehållen byggnadsreglering. Jag vill vidare erinra om att innevarande års riksdag beslutat att för beskattningsåret 1954 bibehålla nu gällande bestämmelser om tillfällig begränsning av rätten till fria avskrivningar. Jag tillåter mig beträffande dessa frågor hänvisa till vad jag anförde i nyss nämnt sammanhang. Närmast vill jag beröra vissa spörsmål som efter årsskiftet aktualiserats på kreditpolitikens område.

En stram kreditpolitik har under de senaste åren utgjort ett viktigt element i den ekonomiska politiken. Av grundläggande betydelse för verkan av denna kreditpolitik har varit de överenskommelser, som träffats mellan riksbanken och kreditinstituten. På grund av vissa kreditinstituts principiella betänkligheter mot att deltaga i fortsatta avtal med riksbanken har överenskommelserna för innevarande år ersatts av ett samarbete i friare former. Innebörden härav är att kreditinstituten förklarat sig tills vidare under 1954 ämna följa de riktlinjer för kreditpolitiken, som angivits i de under fjolåret gällande överenskommelserna.

Det är mot bakgrunden av denna händelseutveckling som man får se den skärpning av kassareservbestämmelserna som jag i proposition nr 164 föreslagit årets riksdag i samband med min hemställan om fortsatt giltighet av beredskapslagstiftningen rörande bankernas kassareserver. Min förhoppning är att denna lag icke skall behöva tillgripas, utan att ett ur samhällsekonomisk synpunkt tillfredsställande resultat skall kunna uppnås på de vägar som nu beträffas. Skulle situationen på kreditmarknaden påkalla att lagen anlitas, måste emellertid lagstiftningen vara så utformad, att den i fråga om kraven på banklikviditeten icke ger en mindre verkan än vad som åsyftats med den tidigare överenskommelsen med bankerna. En effektiv beredskap fordrar vidare, att bestämmelserna på förevarande område ger utrymme för åtgärder, som icke blott svarar mot nu rådande betingelser utan även uppfyller de krav som kan ställas i tider med mera balansrubbande expansionstendenser än för närvarande.

Den uppfattning om behovet av en fortsatt restriktiv politik, som jag här givit uttryck för, bygger på den konjunkturbild som förhållandena på det ekonomiska planet för närvarande uppvisar. Det finns emellertid anledning att liksom i finansplanen understryka ovissheten rörande den ekonomiska utvecklingen på något längre sikt. Även om en omsvängning i klart depressiv riktning längre fram under året icke i dag kan förutses, bör såsom nyss nämnts risken härför ej heller uteslutas. Som jag framhöll i finansplanen ingår därför i statsmakternas planläggning på det ekonomiskt-politiska området även en beredskap för sistnämnda utvecklingsalternativ. Utöver vad jag då anförde, vill jag här nämna, att under de senaste månaderna liksom i fjol hållits överläggningar under socialdepartementets ledning med re-

presentanter för arbetsmarknadsstyrelsen och olika berörda statliga myndigheter angående en förstärkning av sysselsättningsberedskapen för nästkommande vintersäsong. Vidare kommer enligt vad jag inhämtat utredningen rörande utformningen av statliga stödåtgärder i syfte att stimulera avsättning, produktion och sysselsättning i näringslivet att inom kort slutredovisa sitt arbete. De frågor som kan föranledas av detta förslag rörande planläggningen av den fortsatta beredskapen mot omkastningar i den ekonomiska konjunkturen kommer senare att anmälas för Kungl. Maj:t.

Budgetläget. I och med att det samhällsekonomiska läget framstår såsom i stort sett oförändrat i förhållande till situationen vid årsskiftet, blir också, såsom jag nyss framhållit, den allmänna bakgrunden till bedömningen av budgetutvecklingen och budgetpolitiken på det hela taget densamma som i den då framlagda finansplanen. Anledning saknas att företaga några avgörande justeringar i uppskattningarna beträffande intäkterna av de direkta skatterna. Bortsett från automobilskattemedlens specialbudget visar ej heller i övrigt statens inkomster och utgifter påtagliga avvikelser från förutgjorda uppskattningar. De förnyade budgetberäkningar som nu framlägges innebär sålunda inga väsentliga förskjutningar gentemot uppskattningarna i statsverkspropositionen.

För *budgetåret 1953/54* är *i n k o m s t e r n a* i riksstaten upptagna till 8 159 miljoner kronor. Uppskattningarna i finansplanen till årets statsverksproposition tydde på att detta belopp skulle komma att stiga med något över 200 miljoner kronor. Enligt riksräkenskapsverkets nya beräkningar skulle ökningen i förhållande till riksstaten bli cirka 50 miljoner kronor lägre än som förutsattes i statsverkspropositionen, d. v. s. drygt 150 miljoner kronor mer än vad riksstaten utvisar. Inkomsterna å driftbudgeten för budgetåret 1953/54 upptages sålunda nu med sammanlagt $(8\ 159 + 158 =)$ cirka 8 317 miljoner kronor.

Beträffande *u t g i f t e r n a* å driftbudgeten har för budgetåret 1953/54 å riksstaten uppförts ett belopp av 8 188 miljoner kronor. Vid statsverkspropositionens framläggande hade tillkommit utgifter på tilläggsstat med tillhoppa omkring 150 miljoner kronor. De sammanlagda utgifterna redovisades sålunda med ett belopp av $(8\ 188 + 152 =)$ 8 340 miljoner kronor. Nu föreliggande beräkningar pekar på ytterligare utgiftsökningar med 74 miljoner kronor. Härav hänför sig 57 miljoner kronor till utgifter å tilläggsstat och 17 miljoner kronor till anslagsöverskridanden. Av utgiftsökningarna på tilläggsstat faller cirka 40 miljoner kronor på anslag för finansiering av sysselsättningsberedskapen. I övrigt avser ökningarna på tilläggsstat huvudsakligen avskrivningar. Anslagsöverskridandena berör till omkring halva beloppet tionde huvudtitelns förslagsanslag till omkostnader i samband med inköp och lagring av fasta bränslen m. m. och beror på förluster i samband med statliga prisgarantier på ved och torv. Återstoden fördelar sig på ett stort antal anslag. Med hänsyn till vad nu anförts kan utgifterna å drift-

budgeten för innevarande budgetår beräknas till $(8\,188 + 152 + 74 =)$ 8 414 miljoner kronor, d. v. s. 226 miljoner kronor mer än vad riksstaten utvisar.

Här redovisade förändringar på inkomst- och utgiftssidorna av driftbudgeten för löpande budgetår ger till resultat ett formellt budgetunderskott av $(8\,317 - 8\,414 =)$ 97 miljoner kronor, att jämföras med ett formellt underskott av 29 miljoner kronor enligt riksstaten och ett formellt överskott av 28 miljoner kronor enligt uppskattningarna i årets statsverksproposition. Det nu framräknade underskottet skall emellertid korrigeras med hänsyn till utvecklingen av behållningarna å reservationsanslagen. Att döma av verkställda undersökningar kommer en reservationsökning med 90 miljoner kronor att uppstå för budgetåret 1953/54. Med hänsyn härtill kan utfallet av driftbudgeten för 1953/54 beräknas bli ett underskott av $(97 - 90 =)$ 7 miljoner kronor. Detta belopp ligger helt inom budgetens felmarginal.

Jag övergår här efter till att behandla det statsfinansiella läget för *budgetåret 1954/55*. I statsverkspropositionen upptogs inkomsterna å driftbudgeten med 8 517 miljoner kronor och utgifterna med samma belopp, innebärande formell balans å driftbudgeten. Den föreslagna höjningen av sprit- och tobaksbeskattningen hade därvid inräknats. Med hänsyn till att 60 miljoner kronor av förefintliga behållningar å äldre reservationsanslag förutsattes bli förbrukade under budgetåret 1954/55 förelåg i själva verket ett underskott i driftbudgeten med sistnämnda belopp. Det slutliga riksstatsförslag, som härmed framlägges, erbjuder praktiskt taget samma budgetbalans som enligt statsverkspropositionen. De förskjutningar som kan konstateras på inkomst- och utgiftssidorna i förhållande till det ursprungliga riksstatsförslaget är relativt begränsade och hänför sig främst till bilskattemedlens specialbudget. Nettoförändringarna gentemot det ursprungliga budgetförslaget i statsverkspropositionen innebär i det närmaste parallella förskjutningar av totalbeloppen för inkomsterna respektive utgifterna. På inkomstsidan redovisas nämligen en nettoökning med drygt 81 miljoner kronor till 8 599 miljoner kronor, medan utgiftssidan visar en nettoökning med 86 miljoner kronor till 8 603 miljoner kronor. Detta innebär ett formellt underskott i driftbudgeten för budgetåret 1954/55 med 4 miljoner kronor, d. v. s. i praktiken formell balans. I detta sammanhang vill jag även påpeka, att det under nionde huvudtiteln äskade anslaget till producentbidrag till vissa innehavare av mindre jordbruk efter vad jag inhämtat kommer att belastas med lägre belopp än som beräknats i statsverkspropositionen.

Någon ny undersökning beträffande förbrukningen av äldre reservationsmedel under budgetåret 1954/55 har inte företagits. Reservationsmedelsförbrukningen vid sidan av riksstaten beräknas alltså liksom i statsverkspropositionen till 60 miljoner kronor. Utfallet av driftbudgeten för 1954/55 skulle alltså, inklusive reservationsmedelsförbrukningen, bli ett underskott av 64 miljoner kronor. Det bör emellertid anmärkas, att förändringen i reservationsmedelsbehållningarna för 1953/54, som redan nämnts, nu antagits resultera i en ökning med 90 miljoner kronor, medan i finansplanen räknats med en minskning av 140 miljoner kronor. Detta kan påverka reservations-

medelsförbrukningen under 1954/55 i höjande riktning. Då närmare hållpunkter saknas för en revidering av den i finansplanen lämnade siffran, har emellertid denna här upptagits oförändrad.

Vad i n k o m s t s i d a n närmare beträffar vill jag till en början framhålla, att riksräkenskapsverkets marsberäkning utvisar en nettoökning med 79 miljoner kronor jämfört med statsverkspropositionen. Jag ansluter mig till denna beräkning och förordar, att den godtages såsom utgångspunkt för det slutliga riksstatsförslaget. Härutöver är dock smärre jämkningar nödvändiga beträffande en del inkomstposter såsom en konsekvens av vad som föreslagits i samband med vissa särpropositioner (prop. nr 60, 116, 170, 180 och 198). Efter dylika jämkningar blir nettoökningen av inkomsterna 81 miljoner kronor i förhållande till det ursprungliga budgetförslaget i januari. Härvid är att märka, att automobilskattemedlen uppräknats med 75 miljoner kronor i överensstämmelse med det förslag som framlagts i proposition nr 112. Bortsett från höjningen av bilskatten uppgår slutsumman för inkomsterna å driftbudgeten, på 6 miljoner kronor när, till samma belopp som i statsverkspropositionen. Inom ramen för denna slutsumma förutsättes emellertid intäkterna av indirekta skatter m. m. bli 56 miljoner kronor högre än enligt prognoserna vid årsskiftet, medan inkomstskattetiteln nedräknats med 50 miljoner kronor från 4 350 miljoner kronor till 4 300 miljoner kronor.

De beräkningar av inkomsterna och utgifterna m. m. på inkomstskattetiteln, som leder fram till beloppet 4 300 miljoner kronor, kan med ledning av riksräkenskapsverkets uppgifter sammanfattas på följande sätt. Som

	1953/54		1954/55	
	enl. stv. prop. Milj. kr.	ny ber. Milj. kr.	enl. stv. prop. Milj. kr.	ny ber. Milj. kr.
<i>Inkomster:</i>				
Preliminärskatt inkl. fyllnadsbetalningar (ej sjukförsäkringsavgifter).....	6 800	6 770	7 300	7 300
Kvarstående skatt	825	825	700	730
Fastighetsskatt	350	360	290	300
Tillkommande skatt	30	30	35	35
Restantier m. m.	175	175	200	200
Summa inkomster	8 180	8 160	8 525	8 565
<i>Utgifter:</i>				
Kommunalskattemedel	3 720	3 750	3 880	3 910
Överskjutande skatt	435	430	500	500
Restitutioner	50	50	60	60
Omföring av folkpensionsavgifter....	220	222	—	—
Övriga omföringar	35	35	35	35
Summa utgifter	4 460	4 487	4 475	4 505
Inkomster utöver utgifter.....	3 720	3 673	4 050	4 060

	1953/54		1954/55	
	enl. stv. prop. Milj. kr.	ny ber. Milj. kr.	enl. stv. prop. Milj. kr.	ny ber. Milj. kr.
Återföring från fonden för reglering av utbetalningarna av kommunal- skattemedel	450	450	300	300
Netto	4 170	4 123	4 350	4 360
Häriifrån avgår förskott till sjukkassor	—	—	—	75—100
Avrundat		4 100		4 300

jämförelse har därvid medtagits motsvarande beräkning, sådan den nu föreligger, för innevarande budgetår, ävensom de i finansplanen till årets statsverksproposition redovisade uppskattningarna.

En jämförelse med motsvarande uppställning i årets statsverksproposition visar endast obetydliga förändringar i de olika posterna. Den inflytande kvarstående skatten har för budgetåret 1954/55 uppräknats med 30 miljoner kronor i förhållande till uppgifterna i statsverkspropositionen, vilket sammanhänger med att utfallet av 1954 års taxering för aktiebolagen nu antages komma att ligga något högre än vad som tidigare förutsattes. Å andra sidan beräknas utbetalningarna av kommunalskattemedel för budgetåret 1954/55 komma att bli 30 miljoner kronor högre än enligt statsverkspropositionen. Med hänsyn till gjorda antaganden om skatteunderlagets utveckling räknas icke med någon avsättning till fonden för reglering av utbetalningarna av kommunalskattemedel under budgetåret 1954/55. Totalresultatet av riksräkenskapsverkets nya beräkningar blir en nettointäkt under inkomstskattetiteln av 4 360 miljoner kronor mot 4 350 miljoner kronor enligt statsverkspropositionen. Emellertid bör, såsom verket föreslår, i det slutliga riksstatsförslaget hänsyn tas till den omständigheten, att förskotteringen till sjukkassorna i samband med övergången till de nya sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna under första halvåret 1955 torde komma att överstiga de samtidigt inflytande avgifterna och bidragen. Det blir alltså här fråga om en faktisk utbetalning av statsmedel, som på det hela taget inte torde kunna återvinnas, så länge uppbörden av arbetsgivarbidrag och försäkringsavgifter släpar efter i förhållande till de löpande ersättningarna från sjukkassorna till de försäkrade. Såsom jag framhöll i finansplanen, hade i det ursprungliga budgetförslaget medelsbehovet för ifrågavarande förskottering icke uppförts såsom en belastning på inkomstskattetiteln. Jag tog då i stället hänsyn till denna faktor vid bedömningen av det kassamässiga lånemedelsbehovet för statsbudgeten i dess helhet. Riksräkenskapsverket har nu velat markera den sannolikt uppkommande belastningen på inkomstskattetiteln till följd av berörda förskottering till sjukkassorna genom att låta titelns nettointkomst för budgetåret 1954/55 avrundas nedåt med 60 miljoner kronor till 4 300 miljoner kronor. Jag tillstyrker detta.

I enlighet med vad jag här anfört skulle, som förut nämnts, inkomsterna

för budgetåret 1954/55 uppgå till 8 599 miljoner kronor. Det bör understrykas, att detta inkomstbelopp kommer att uppnås endast under de relativt gynnsamma samhällsekonomiska förutsättningar som lagts till grund för uppskattningarna på de skilda punkterna.

Beträffande utgifterna å driftbudgeten för budgetåret 1954/55, vilka i statsverkspropositionen upptagits med 8 517 miljoner kronor, anmälde jag i finansplanen, att bland annat anslagen till vägväsendet upptagits med beräknade belopp i avvaktan på behandlingen av frågan om bilbeskattningen. Sedan numera i proposition nr 112 förslag i denna fråga förelagts riksdagen, har i proposition nr 129 definitiva äskanden gjorts beträffande vägväsendet. Enligt nämnda proposition förutses för upprustning av vägväsendet under sjätte huvudtiteln en utgiftsökning med 60 miljoner kronor i förhållande till de beräknade beloppen. Även beträffande en del under andra huvudtitlar upptagna anslag, som avräknas mot automobilskattemedel, föreligger öknningar. Den sammanlagda utgiftsökningen i förhållande till statsverkspropositionen beträffande anslag av nu nämnd art uppgår till 63 miljoner kronor. I övrigt redovisas utgiftsökningar utöver statsverkspropositionen med inalles 23 miljoner kronor. Totalt erhålles sålunda en ökning av utgifterna å driftbudgeten för budgetåret 1954/55 med 86 miljoner kronor i jämförelse med summan i statsverkspropositionen, varigenom det slutliga rikstatsförslaget utgiftssida, som redan angivits, kommer att sluta på 8 603 miljoner kronor.

I följande sammanställning redovisas den sedvanliga översikten av inkomster och utgifter å driftbudgeten.

Driftbudgeten

Miljoner kronor

Budgetår	Inkomster	Utgifter	Över- eller underskott	Reservationsmedelsförändring	Över- eller underskott inkl. reservationsmedelsförändringar
1950/51.....	5 821	5 449	¹ + 372	(-175)	+ 372
1951/52.....	7 507	6 423	¹ + 1 084	(+ 138)	+ 1 084
1952/53.....	7 808	7 647	¹ + 161	(- 21)	+ 161
1953/54 enl. riksstaten....	8 159	8 188	- 29	- 50	- 79
» stv.prop. 1954	8 368	8 340	+ 28	-140	- 112
ny beräkning....	8 317	² 8 414	³ - 97	³ + 90	³ - 7
1954/55 enl. stv. prop.....	8 517	8 517	-	- 60	- 60
ny beräkning....	8 599	8 603	- 4	- 60	- 64

I fråga om kapitalbudgeten har, såsom framgår av följande tablå, efter statsverkspropositionens avlämnande icke inträffat några nämnvärda förändringar. Däremot har höjningar föreslagits beträffande de sam-

¹ Reservationsmedelsförändringar under äldre anslag inräknade.

² Därav riksstat 8 188, tilläggsstater I och II 208 samt överskriddanden 18 mkr.

³ Exkl. indragna reservationsmedel.

manlagda beloppen av de rörliga krediterna. Sålunda har i proposition nr 51 förutsatts en rörlig kredit till Norrbottens järnverk med 75 miljoner kronor, vilket förslag bifallits av riksdagen. Vidare innebär den i proposition nr 180 förordade omläggningen av systemet för brödsädsregleringen en ökning av den rörliga krediten för detta ändamål i riksgäldskontoret med 15 miljoner kronor. I vilken utsträckning dessa krediter kommer att tas i anspråk kan inte på förhand avgöras. Mot den ökade belastningen på riksgäldskontoret till följd av de nya rörliga krediterna får emellertid ställas förändringar i den motsatta riktningen beträffande utnyttjandet av tidigare beviljade krediter för andra ändamål. I följande tablå har nettoresultatet av nu berörda förändringar markerats genom att beloppet för ökade rörliga krediter för budgetåret 1953/54 höjts från 100 miljoner kronor enligt uppgifterna i statsverkspropositionen till 150 miljoner kronor. Någon ny uppskattning beträffande förbrukningen av äldre anslagsmedel å kapitalbudgeten har inte utförts.

Kapitalbudgeten

Miljoner kronor

Budgetår	Investeringsanslag	Avskrivningsmedel och övriga likvida medel	Rörliga krediter	Förbrukning av äldre anslagsmedel	Lånemedelsbehov	
					enl. riksstaten	inkl. rörl. kred. och beräknad förbrukning av äldre anslagsmedel
1950/51	998	430	127	(522)	1 568	695
1951/52	1 408	632	374	(6)	1 776	1 150
1952/53	1 838	818	137	(57)	1 020	1 157
1953/54 enl. riksstaten	2 091	818	200	150	1 273	1 623
» stv.prop. 1954	2 115	818	100	200	1 297	1 597
ny beräkning	² 2 134	³ 835	150	200	1 299	1 649
1954/55 enl. stv.prop.	1 876	802	100	150	1 074	1 324
ny beräkning	1 879	803	100	150	1 076	1 326

I finansplanen redogjorde jag för de alternativa investeringsprogram som rymdes inom ramen för den framlagda kapitalbudgeten. Jag framhöll därvid, att utgångspunkten vid uppgörandet av kapitalbudgeten varit ett investeringsprogram av i det närmaste samma omfattning som under innevarande budgetår (normalalternativet). Med hänsyn till ovissheten beträffande den framtida utvecklingen och inför risken av en tillspetsning av konjunkturen hade därjämte ett lägre alternativ för investeringarna i de affärsdrivande verken uppgjorts (minimialternativet). Dessutom påpekades, att de marginaler som föreligger å anslagen medger ett visst utrymme för en utökning av investeringsprogrammet utöver normalalternativet (maximialternativet). Minimialternativet angavs representera en medelsförbrukning som med 65 miljoner kronor understiger normalalternativet. Maximialternativet, åter-

¹ Förbrukning av äldre anslagsmedel inräknad.

² Därav 43 mkr å tilläggsstat.

³ , 17 , , , .

igen, fick anses möjliggöra en ökning av investeringarna med cirka 75 miljoner kronor utöver normalalternativet genom ianspråktagande av utnyttjade belopp å äldre anslag. Beträffande valet mellan dessa tre alternativ uttalade jag i finansplanen, att det definitiva ställningstagandet borde uppskjutas, tills en bättre överblick av läget i framtiden kunde erhållas. Några månader har nu passerat, sedan statsverkspropositionen avlämnades, men möjligheterna att bedöma det ekonomiska lägets gestaltning under det kommande budgetåret är fortfarande synnerligen begränsade. I den mån det redan nu blir nödvändigt att ta ställning till den statliga investeringsverksamhetens omfattning under budgetåret 1954/55, torde man emellertid närmast få ta sikte på normalalternativet. I sammanhanget får jag, som jag redan gjort vid behandlingen av den ekonomiska politiken, erinra om att Kungl. Maj:t tidigare denna dag fattat beslut att utfärda föreskrifter om begränsning av de statliga myndigheternas byggnads- och anläggningsverksamhet under sommarmånaderna.

Liksom skedde i finansplanen i statsverkspropositionen vill jag här slutligen lämna en översikt av det statliga upplåningsbehovet. Som framgår av översikten har lånemedelsbehovet minskat med närmare 100 miljoner kronor, sedan statsverkspropositionen framlades. Den till 100 miljoner kronor preliminärt beräknade posten till förskott i samband med sjukförsäkringen har nämligen, som förut redovisats, nu beaktats i samband med beräkningen av inkomstskattetiteln och ingår i driftbudgetens saldo, varför den här icke upptages separat. Jag vill emellertid erinra om, såsom tidigare nämnts, att det för 1954/55 angivna beloppet för reservationsmedelsförbrukningen kan vara för lågt upptaget. I övrigt intresserar främst uppräknningen av rörliga krediter med 50 miljoner kronor för budgetåret 1953/54 i förhållande till uppskattningarna i statsverkspropositionen.

Kassamässigt lånemedelsbehov.

	1953/54		1954/55	
	enl. stv. prop.	ny ber.	enl. stv. prop.	ny ber.
<i>Driftbudgeten:</i>				
Över- (-) eller underskott (+).....	- 28	97	—	4
Reservationsmedelsförbrukning (+)				
eller ökning (-)	140	- 90	60	60
Kommunmedel	450	450	300	300
Förskott i samband med sjukförsäkr.	—	—	100	—
	562	457	460	364
<i>Kapitalbudgeten:</i>				
Investeringsbemyndiganden	1 297	1 299	1 074	1 076
Förbrukning av äldre anslag	200	200	150	150
Rörliga krediter	100	150	100	100
	1 597	1 649	1 324	1 326
Totalt	2 159	2 106	1 784	1 690

Riksstatsförslaget, sådant det nu framlägges i slutligt skick, skiljer sig icke till sin karaktär från det preliminära förslag som lämnades i statsverkspropositionen. Mellan inkomster och utgifter på driftbudgeten råder formell balans. Vid uppgörandet av förslaget har det, såsom jag mera utförligt diskuterade i finansplanen, syntts lämpligt att låta en konjunkturbild med de drag som är kännetecknande för dagsläget bilda utgångspunkten. För denna situation, som kan betecknas såsom en balanserad högkonjunktur, har den finanspolitiska målsättningen varit att hålla jämvikt mellan driftbudgetens inkomster och utgifter. Den fortsatta konjunkturutvecklingen kommer självfallet att bli avgörande för budgetutfallet, såväl beträffande drift- som kapitalbudgeten. Blir det nuvarande konjunkturläget i huvudsak bestående under det kommande året, bör driftbudgeten för 1954/55 få ett balanserat utfall, så när som på den extra belastning som kan väntas uppkomma genom utnyttjandet av tidigare reservationsanslag. Härvid förutsättes emellertid, att några mera betydande anslagsäskanden på tilläggsstat icke framkommer. Något utrymme härför inom nuvarande inkomstram föreligger icke.

En sammanställning av de förändringar av inkomsterna och utgifterna å driftbudgeten för nästa budgetår, som i enlighet med vad i det föregående anförts föreligger i förhållande till beräkningarna i statsverkspropositionen, torde såsom *bilaga* få fogas till detta protokoll.

Jag torde härefter få framlägga förslag rörande grunderna för uttagande av preliminär skatt för inkomst under budgetåret 1954/55. Beträffande uttagningsprocenten för ifrågavarande budgetårs *förre* hälft vill jag erinra om att detta procenttal — jämlikt stadgande i 12 § förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt — skall bestämmas till samma tal som gällt för innevarande budgetårs senare hälft, d. v. s. 110. Vad åter angår uttagningsprocenten för nästa budgetårs *senare* hälft vill jag såsom en bakgrund till övervägandena angående detta procenttals lämpliga höjd nämna följande.

Enligt verkställda beräkningar kan en sänkning av uttagningsprocenten från 110 till 100 väntas medföra ett inkomstbortfall av cirka 250 miljoner kronor. Eftersom en sänkning under ett första budgetår endast skulle beröra en tredjedel av preliminärskatteuppbörden och då dessutom den preliminära B-skatten som regel grundas på den senaste debiteringen för slutlig inkomstskatt, skulle skattebortfallet under det första budgetåret belöpa sig till 75 miljoner kronor. Möjligheten att sänka uttagningsprocenten med tio enheter bör ses mot bakgrunden av statsinkomsternas beräknade utveckling vid nuvarande uttagningsprocent av 110. Jag vill då först erinra om att inkomsterna å driftbudgeten för budgetåret 1954/55 enligt föreliggande förslag till riksstat överstiger det beräknade inkomstutfallet för budgetåret 1953/54 med 282 miljoner kronor. Denna stegring beror emellertid till större delen på de höjda skatterna för å ena sidan sprit och tobak och å andra sidan motorfordonstrafiken. Frånräknas inkomstökningen på grund av dessa skattehöjningar, uppgår stegringen av inkomsterna å driftbudgeten från

1953/54 till 1954/55 till 111 miljoner kronor. Beträffande inkomstutvecklingen 1955/56 har riksräkenskapsverket i samråd med nationalbudgetdelegationen under hand företagit vissa uppskattningar. Dessa grundas på antagandet att nuvarande konjunkturläge består och att uttagningsprocenten bibehålles vid 110. Beräkningarna har givit till resultat en total inkomstökning med cirka 125 miljoner kronor i förhållande till budgetåret 1954/55, om man bortser från automobilskattemedlens specialbudget.

Det kassamässiga inkomstutfallet för enstaka budgetår påverkas emellertid av fluktuationer i fråga om uppbörd och utbetalning av kommunalskattemedel, kvarstående och överskjutande skatt samt av fyllnadsbetalningar. Under de närmaste budgetåren kommer inkomstskattetiteln även att beröras av omläggningen av fastighetsbeskattningen. För att vid bedömningen av inkomstutvecklingen på längre sikt eliminera verkningarna av dylika fluktuationer har inom riksräkenskapsverket en uppskattning företagits beträffande de statliga skatter och avgifter som slutligt skall redovisas på inkomstskattetiteln (statlig inkomstskatt, förmögenhetsskatt och folkpensionsavgifter). Ämbetsverket har härvid utgått från antagandet om en årlig treprocentig stegring av den reala nationalinkomsten vid oförändrad prisnivå (för år 1954 3,5 procent enligt nationalbudgeten). Skatteunderlaget har för såväl fysiska personer som aktiebolag antagits undergå en fortgående stegring i överensstämmelse härmed. Uttagningsprocenten för den statliga inkomstskatten för fysiska personer har förutsatts vara oförändrat 110 procent, varjämte den kommunala utdebiteringen antagits oförändrad från och med 1955. Under de angivna förutsättningarna beräknas de skattskyldiga bli påförda följande belopp i miljoner kronor enligt taxeringarna under åren 1955—1959.

		Taxeringsår			
1955	1956	1957	1958	1959	
4 300	4 450	4 610	4 820	5 040	

Såsom framgår av de redovisade siffrorna, skulle inkomstskattetiteln vid nu rådande samhällsekonomiska framstegstakt för den närmaste femårsperioden visa en genomsnittlig stegringstendens med 185 miljoner kronor per år. Härtill får sedan läggas utvecklingen beträffande övriga inkomster å driftbudgeten. För samtliga inkomster å driftbudgeten med undantag av automobilskattemedlen erhålles vid motsvarande samhällsekonomiska antaganden en årlig stegringstakt av cirka 300 miljoner kronor. Av vad som förut anförts framgår emellertid, att denna stegring inte kan väntas ge något nämnvärt utslag i budgeten vare sig under budgetåret 1954/55 eller under budgetåret 1955/56. Vidare hör mot nu berörda, så att säga automatiska, inkomstökning ställas den automatiska utgiftsstegring som senast redovisades i statsverkspropositionen. För budgetåren 1955/56—1958/59 har den automatiska utgiftsstegringen beräknats bli av den genomsnittliga storleken 200 miljoner kronor per år. För budgetåret 1955/56 har den automatiska utgifts-

ökningen av den Nothinska utredningen uppskattats till 275 miljoner kronor. Vid bedömningen av de möjligheter, som kan föreligga att nedpressa denna ökning, bör hållas i minnet, att större delen därav hänför sig till socialhuvudtiteln. Däremot innefattar denna uppskattning icke några automatiska utgiftsökningar beträffande försvaret. Även om alla ansträngningar måste sättas in på att hålla tillbaka utgiftsstegringen, framstår därför en betydande uppgång av utgifterna å driftbudgeten under de närmaste budgetåren såsom ofrånkomlig.

Sammanfattningsvis erbjuder budgetläget under de närmast kommande åren ett synnerligen begränsat utrymme för skattesänkningar. I allra högsta grad gäller detta budgetåren 1954/55 och 1955/56, men även beträffande de omedelbart därefter följande åren framstår marginalen mellan inkomster och utgifter såsom trång. I medvetande härom kan jag inte taga på mitt ansvar att föreslå någon sänkning av uttagningsprocenten för inkomstskatten från och med den 1 januari 1955. En återgång till procenttalet 100 bör ske när de budgetmässiga och samhällsekonomiska förhållandena det medgiver, men jag kan mot bakgrunden av de uppskattningar som redovisats beträffande såväl budgetåret 1954/55 som budgetåret 1955/56 inte finna, att det i dag föreligger någon som helst grund för ett beslut i sådan riktning. Jag har emellertid redan i finansplanen uttalat, att alla möjligheter bör tillvaratas för att i framtiden ernå en förenkling av skattesystemet, vilket av praktiska skäl måste få formen av skattelättnader för löntagare och andra av reformen berörda kategorier. En sådan reform bör enligt min mening gå före en generell minskning av inkomstskatten genom en sänkning av uttagningsprocenten. Det är min förhoppning att de sakkunniga som utreder denna fråga hinner avsluta sitt arbete i sådan tid, att förslag i ärendet kan föreläggas nästa års riksdag.

Det anförda ger vid handen att jag förordar, att uttagningsprocenten för den senare hälften av budgetåret 1954/55 fastställas till oförändrat 110, i vad avser den statliga inkomstskatt för fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser som skall ingå i den preliminära skatten för budgetåret 1954/55. Beträffande den slutliga inkomstskatten på grund av 1954 års taxering vill jag erinra om att denna skatt — jämlikt bestämmelserna i 12 § förordningen om statlig inkomstskatt — automatiskt utgår efter enahanda procenttal av grundbeloppen som gällt med avseende å motsvarande preliminära skatt för kalenderåret 1953.

Under åberopande av vad i det föregående anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att statlig inkomstskatt för skattskyldiga, som avses i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, skall ingå i preliminär skatt för hela budgetåret 1954/55 med 110 procent av grundbeloppet; samt

b) upptaga inkomsterna å driftbudgeten för budgetåret 1954/55 enligt den vid detta protokoll såsom *Bihang A* fogade specifikationen.

V. Kapitalbudgeten för budgetåret 1954/55.

I avvaktan på särskild proposition i ämnet framlades i årets statsverksproposition en beräknad investeringsplan för budgetåret 1954/55 jämte därvid fogade investeringsstater. Definitivt förslag i ämnet bör nu underställas riksdagen.

Vid framläggandet av de nya siffrorna har beaktats de slutliga medelsäkandena i de fall, där anslagen i statsverkspropositionen endast beräknats, samt därjämte de nya investeringsanslag som äskats i särskilda propositioner. En omräkning av hittills äskade resp. i förekommande fall av riksdagen anvisade investeringsanslag ger, såsom av följande sammanställning framgår, ett sammanlagt belopp för kapitalbudgetens investeringsanslag på 1 879 miljoner kronor. Vad rör investeringsstaternas inkomstsida har i de följande sammanställningarna beaktats de äskanden eller anvisningar under huvudtiteln för avskrivning av nya kapitalinvesteringar, vilka hänför sig till i statsverkspropositionen bebådade anslagsändamål, samt de avskrivningsanslag under samma huvudtitel, vilka hänför sig till senare under riksdagen framlagda förslag till nya kapitalinvesteringar. Härjämte har de i investeringsstaterna uppförda posterna Avskrivningsmedel inom fonderna och Övriga kapitalmedel underkastats översyn.

En sammanställning av de beslutade eller föreslagna investeringarna under olika kapitalfonder ger följande resultat.

I. Statens affärsverksfonder:			
A.	Postverkets fond	12 800 000	
B.	Televerkets fond	206 550 000	
C.	Statens järnvägars fond	290 800 000	
D.	Statens vattenfallsverks fond	346 500 000	
E.	Domänverkets fond	1 470 700	858 120 700
II.	Lufftartsfonden		7 025 000
III.	Statens allmänna fastighetsfond		63 404 400
IV. Försvarets fonder:			
A.	Försvarets fastighetsfond	109 750 000	
B.	Försvarets fabriksfond	4 100 000	113 850 000
V.	Statens utlåningsfonder		422 400 000
VI.	Fonden för låneunderstöd		161 434 300
VII.	Fonden för statens aktier		200 500 000
VIII.	Fonden för förlag till statsverket		1 020 000
IX. Diverse kapitalfonder:			
A.	Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond	45 400 000	
B.	Jordfonden	6 000 000	
C.	Statens reproduktionsanstalts fond	195 000	51 595 000
			Summa kronor 1 879 349 400.

De avskrivningsmedel och övriga likvida medel som står till förfogande för investeringarnas genomförande uppgår till följande belopp.

I. Statens affärsverksfonder:		
A. Postverkets fond	5 101 000	
B. Televerkets fond.....	161 450 000	
C. Statens järnvägars fond	158 100 000	
D. Statens vattenfallsverks fond.....	58 500 000	
E. Domänverkets fond	<u>701 000</u>	383 852 000
II. Luftfartsfonden		1 036 000
III. Statens allmänna fastighetsfond		39 585 800
IV. Försvarets fonder:		
A. Försvarets fastighetsfond.....	94 388 000	
B. Försvarets fabriksfond.....	<u>2 461 000</u>	96 849 000
V. Statens utlåningsfonder.....		111 075 000
VI. Fonden för låneunderstöd		87 309 100
VII. Fonden för statens aktier		1 000
VIII. Fonden för förlag till statsverket		1 000 000
IX. Diverse kapitalfonder:		
A. Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond	14 900 000	
C. Statens reproduktionsanstalts fond.....	<u>171 000</u>	15 071 000
	Summa kronor	<u>735 778 900.</u>

Med ledning av dessa uppgifter kan investeringsbemyndigandena beräknas till de belopp som framgår av följande

Förslag till investeringsplan för budgetåret 1954/55.

I. Statens affärsverksfonder:		
A. Postverkets fond	7 699 000	
B. Televerkets fond	45 100 000	
C. Statens järnvägars fond	132 700 000	
D. Statens vattenfallsverks fond	288 000 000	
E. Domänverkets fond	<u>769 700</u>	474 268 700
II. Luftfartsfonden.....		5 989 000
III. Statens allmänna fastighetsfond		23 818 600
IV. Försvarets fonder:		
A. Försvarets fastighetsfond	15 362 000	
B. Försvarets fabriksfond.....	<u>1 639 000</u>	17 001 000
V. Statens utlåningsfonder		311 325 000
VI. Fonden för låneunderstöd		74 125 200
VII. Fonden för statens aktier.....		200 499 000
VIII. Fonden för förlag till statsverket		20 000

IX. Diverse kapitalfonder:

A. Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond	30 500 000	
B. Jordfonden	6 000 000	
C. Statens reproduktionsanstalts fond	24 000	36 524 000
		<hr/> Säger 1 143 570 500

Avgår kapitalåterbetalning:

Oreglerade kapitalmedelsförluster	31 000 000	
Övrig kapitalåterbetalning	36 075 100	67 075 100
		<hr/> Summa kronor 1 076 495 400.

Stater innefattande specifikation till de sålunda angivna bemyndigandena torde få bifogas statsrådsprotokollet i detta ärende såsom *Bihang B*.

Med åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, med beaktande av de ändringar, som må påkallas av riksdagens beslut angående avskrivnings- och investeringsanslag efter denna dag, fastställa investeringsplan för budgetåret 1954/55 jämte därtill fogade stater i enlighet med här framlagda förslag samt

att i riksstaten för nämnda budgetår å kapitalbudgeten upptaga en mot investeringsplanen svarande inkomsttitel sålunda

Lånemedel kronor 1 076 495 400.

Med bifall till vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Otto Winther.

Bihang A.

**Specifikation av inkomsterna å driftbudgeten
för budgetåret 1954/55.**

	Kronor	Kronor
A. Egentliga statsinkomster.		
I. Skatter:		
1. Skatt å inkomst, förmögenhet och rörelse:		
a. Skatt å inkomst och förmögenhet m. m., <i>bevillning</i>	4 300 000 000	
b. Kupongskatt, <i>bevillning</i>	6 000 900	
c. Utskiftningsskatt och ersättningsskatt, <i>bevillning</i>	1 000 000	
d. Skogsvårdsavgifter, <i>bevillning</i>	7 800 000	
e. Bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, <i>bevillning</i>	650 000	
f. Arvslottsskatt, gåvoskatt och kvarlåtenskapsskatt, <i>bevillning</i>	70 000 000	
g. Lotterivinstskatt, <i>bevillning</i>	45 000 000	
h. Omsättnings- och expeditionsstämplar m. m., <i>bevillning</i>	62 000 000	
	<u>4 492 450 000</u>	
2. Automobilskattemedel:		
a. Fordonsskatt, <i>bevillning</i>	245 000 000	
b. Bensinskatt, <i>bevillning</i>	495 000 000	
		740 000 000
3. Tullar och acciser:		
a. Tullmedel, <i>bevillning</i>	420 000 000	
b. Varuskatt, <i>bevillning</i>	200 000 000	
c. Införelavgift och accis å fetvaror m. m., <i>bevillning</i>	53 000 000	
d. Skatt å kaffe, <i>bevillning</i>	17 000 000	
e. Tobaksskatt, <i>bevillning</i>	660 000 000	
f. Rusdrycksförsäljningsmedel av partihandelsbolag, <i>bevillning</i>	12 000 000	
g. Rusdrycksförsäljningsmedel av detaljhandelsbolag, <i>bevillning</i>	35 000 000	
h. Omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker, <i>bevillning</i>	800 000 000	
i. Omsättnings- och utskänkningskatt å vin, <i>bevillning</i>	55 000 000	
j. Maltdrycksskatt, <i>bevillning</i>	85 000 000	
k. Skatt å läskedrycker, <i>bevillning</i>	45 000 000	
l. Statlig nöjesskatt, <i>bevillning</i>	60 000 000	
m. Skatt å elektrisk kraft, <i>bevillning</i>	32 000 000	
	<u>2 474 000 000</u>	7 706 450 000

	Kronor	Kronor
II. Uppbörd i statens verksamhet:		
1. Vattendomstolsavgifter	500 000	
2. Inkomster vid fångvården.....	1 700 000	
3. Inkomster vid sjökartverket.....	400 000	
4. Bidrag till riksförsäkringsanstalten och försäkringsrådet	5 100 000	
5. Bidrag till pensionsstyrelsen	120 000	
6. Inkomster vid statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården	425 000	
7. Inkomster vid statens geotekniska institut	600 000	
8. Förrättningsavgifter vid statens bilinspektion...	2 400 000	
9. Inkomster vid väg- och vattenbyggnadsverket .	1 200 000	
10. Avgifter för registrering av motorfordon	4 000 000	
11. Inkomster vid Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	2 500 000	
12. Bidrag till statens bränslekontrollerande verksamhet	37 000	
13. Inkomster vid länsarkitektorganisationen	1 500 000	
14. Avgifter för kontroll å handeln med skattefri sprit m. m.....	41 000	
15. Inkomst av myntning och justering.....	25 500 000	
16. Kontrollstämpelmedel	800 000	
17. Bidrag till bank- och fondinspektionen	440 000	
18. Bidrag till sparbanksinspektionen	245 000	
19. Bidrag för tillsyn över sparbankerna	300 000	
20. Inkomster vid tandläkarhögskolorna	40 000	
21. Avgifter för granskning av biografbilder	234 000	
22. Inkomster vid lantbruksnämnderna.....	1 600 000	
23. Inkomster vid statens veterinärmedicinska anstalt	700 000	
24. Inkomster vid statens centrala frökontrollanstalt	1 300 000	
25. Inkomster vid statens lantbrukskemiska kontrollanstalt	300 000	
26. Inkomster vid lantmåteriväsendet	7 600 000	
27. Inkomster vid rikets allmänna kartverk	900 000	
28. Avgifter för statskontroll å krigsmaterietillverkningen	28 000	
29. Skeppsmättningsavgifter	185 000	
30. Inkomster vid Sveriges geologiska undersökning	55 000	
31. Inkomster vid statens provningsanstalt	1 900 000	
32. Inkomster vid flygtekniska försöksanstalten....	2 700 000	
33. Fyr- och båkmedel	9 500 000	
34. Lotspenningar	9 000 000	
35. Inkomster vid statens skeppsprovninganstalt...	550 000	
36. Patent- och varumärkes- samt registreringsavgifter	6 400 000	
37. Avgifter för registrering i förenings- m. fl. register.	450 000	
38. Bidrag till försäkringsinspektionen	700 000	
39. Inkomster vid statens tvångsarbets- och alkoholistanstalter	400 000	
40. Inkomster vid statens bakteriologiska laboratorium	1 900 000	

	Kronor	Kronor
41. Inkomster vid statens rättskemiska laboratorium	400 000	
42. Inkomster vid statens farmaceutiska laboratorium	375 000	
43. Inkomster vid statens sinnessjukhus	32 000 000	
44. Inkomster vid statens skol- och yrkeshem på Salbohed och i Vänersborg	90 000	
45. Inkomster vid statens anstalt för fallandesjuka	350 000	
46. Inkomster vid statens institut för folkhälsan ..	450 000	
47. Inkomster vid karolinska sjukhuset	19 000 000	
48. Inkomster vid serafimerlasarettet	7 000 000	153 915 000
III. Diverse inkomster:		
1. Bötesmedel	13 000 000	
2. Totalisatormedel	18 000 000	
3. Tipsmedel	80 000 000	
4. Lotterimedel	100 000 000	
5. Övriga diverse inkomster	10 000 000	221 000 000
		8 081 365 000
B. Inkomster av statens kapitalfonder.		
I. Statens affärsverksfonder:		
1. Postverket, <i>bevillning</i>	10 000 000	
2. Televerket	60 000 000	
3. Statens järnvägar	1 000 000	
4. Statens vattenfallsverk	100 000 000	
5. Domänverket	45 000 000	216 000 000
II. Riksbanksfonden		15 000 000
III. Statens allmänna fastighetsfond:		
1. Slottsbyggnadernas delfond	1 000	
2. Fångvårdsstyrelsens »	470 000	
3. Beskickningsfastigheternas »	625 000	
4. Byggnadsstyrelsens »	11 000 000	
5. Generaltullstyrelsens »	155 000	
6. Uppsala universitets »	255 000	
7. Lunds universitets »	380 000	
8. Lotsstyrelsens »	85 000	
9. Medicinalstyrelsens »	2 880 000	
10. Karolinska sjukhusets »	400 000	16 251 000
IV. Försvarets fonder:		
1. Försvarets fastighetsfond	23 010 000	
2. Försvarets fabriksfond	2 600 000	25 610 000
V. Statens utlåningsfonder:		
1. Värnpliktslånefonden	100	
2. Statens bostadslånefond	18 000	
3. Lånefonden för tjänstemannasamhället vid Mörby	26 000	
4. Lånefonden för bostadsförsörjning för mindre be- medlade, barnrika familjer	6 200 000	

	Kronor	Kronor
5. Lånefonden för bostadsbyggande i städer och stadslänkande samhällen	116 000	
6. Lånefonden för främjande av bostadsbyggande på landsbygden	1 000 000	
7. Lånefonden för bostadsbyggande	46 000 000	
8. Lånefonden för lantarbetarbostäder	600	
9. Lånefonden för maskinanskaffning inom byggnadsindustrien	200 000	
10. Statens bosättningslånefond	1 900 000	
11. Vattenkraftslånefonden	230 000	
12. Luftfartslånefonden	675 000	
13. Tullverkets båtlånefond	1 500	
14. Statens lånefond för universitetsstudier	50 000	
15. Allmänna studielånefonden	85 000	
16. Statens lånefond för hästavelns befrämjande ..	100	
17. Statens kaninavelslånefond	100	
18. Gödselvärdslånefonden	7 000	
19. Statens kalkbrukslånefond	3 000	
20. Statens fruktodlingslånefond	100	
21. Jordbrukets lagerhusfond	300 000	
22. Statens mejerilånefond	2 000	
23. Jordbrukets maskinlånefond	825 000	
24. Spannmålskreditfonden	100	
25. Statens sekundärlånefond för jordbrukare	200 000	
26. Statens slakterilånefond	3 000	
27. Kraftledningslånefonden	115 000	
28. Elektrifieringslånefonden	100	
29. Lånefonden för inköp av gasgeneratorer för motordrift	100	
30. Egnahemslånefonden	6 700 000	
31. Arrendelånefonden	100	
32. Arbetarsmåbrukslånefonden	100	
33. Västerbottens och Norrbottens nybygges- och bostadsförbättringslånefond	1 000	
34. Kronotorparnas inventarielånefond	100	
35. Statens avdikningslånefond	1 450 000	
36. Täckdikningslånefonden	40 000	
37. Bevattningslånefonden	3 000	
38. Allmänna nyodlingsfonden	100	
39. Fiskerilånefonden	200 000	
40. Statens fiskredskapslånefond	100	
41. Kommunskogslånefonden	100	
42. Virkesmätningslånefonden	100	
43. Skogsväglånefonden	1 000	
44. Statens skogslånefond	100	
45. Lånefonden för insamling av skogsfrö	100	
46. Hemslöjdslånefonden	40 000	
47. Industrilånefonden	50 000	
48. Statens hantverkslånefond	60 000	
49. Fonden för hantverks- och småindustrikredit..	20 000	

	Kronor	Kronor
50. Rederilånefonden	100	
51. Statens lånefond för den mindre skeppsfarten..	118 000	
52. Statens sekundärlånefond för rederinäringen...	73 000	
53. Lotsverkets båtlånefond	135 000	66 849 800
VI. Fonden för låneunderstöd:		
1. Bostadsstyrelsens delfond.....	19 200 000	
2. Statskontorets »	1 125 000	
3. Lantbruksstyrelsens »	215 000	
4. Riksbankens »	480 000	
5. Riksgäldskontorets »	1 630 000	22 650 000
VII. Fonden för statens aktier		70 000 000
VIII. Statens pensionsfonder:		
1. Folkpensioneringsfonden.....	26 900 000	
2. Civila tjänstepensionsfonden	1 260 000	
3. Militära tjänstepensionsfonden	152 000	
4. Allmänna familjepensionsfonden.....	3 550 000	
5. Statens pensionsanstalts pensionsfond	7 275 000	
6. Pensionsfonden för vissa riksdagens verk.....	22 000	39 159 000
IX. Diverse kapitalfonder:		
1. Fonden för kreditgivning till utlandet.....	36 000 000	
2. Övriga diverse kapitalfonder	9 700 000	45 700 000
		517 219 800
Summa		8 598 584 800

Bihang B.

**Förslag till
investeringsstater för budgetåret 1954/55.**

I. Statens affärsverksfonder.

A. Postverkets fond.

Avskrivningsmedel inom fonden	5 100 000	Summa investeringsanslag.	12 800 000
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande.	7 699 000		
	12 800 000		12 800 000

B. Televerkets fond.

Avskrivningsmedel från riksstaten	950 000	Summa investeringsanslag.	206 550 000
Avskrivningsmedel inom fonden	157 000 000		
Övriga kapitalmedel	3 500 000		
Investeringsbemyndigande.	45 100 000		
	206 550 000		206 550 000

C. Statens järnvägars fond.

Avskrivningsmedel inom fonden	158 000 000	Summa investeringsanslag.	290 800 000
Övriga kapitalmedel	100 000		
Investeringsbemyndigande.	132 700 000		
	290 800 000		290 800 000

D. Statens vattenfallsverks fond.

Avskrivningsmedel från riksstaten	5 700 000	Summa investeringsanslag.	346 500 000
Avskrivningsmedel inom fonden	52 700 000		
Övriga kapitalmedel	100 000		
Investeringsbemyndigande.	288 000 000		
	346 500 000		346 500 000

E. Domänverkets fond.

Avskrivningsmedel inom fonden	700 000	Summa investeringsanslag.	1 470 700
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande.	769 700		
	1 470 700		1 470 700

II. Luftfartsfonden.

Avskrivningsmedel från riksstaten	225 000	Summa investeringsanslag.	7 025 000
Avskrivningsmedel inom fonden	810 000		
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande.	5 989 000		
	<u>7 025 000</u>		<u>7 025 000</u>

III. Statens allmänna fastighetsfond.

Avskrivningsmedel från riksstaten	32 724 800	Summa investeringsanslag.	63 404 400
Avskrivningsmedel inom fonden	6 860 000		
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande.	23 818 600		
	<u>63 404 400</u>		<u>63 404 400</u>

IV. Försvarets fonder.**A. Försvarets fastighetsfond.**

Avskrivningsmedel från riksstaten	83 925 000	Summa investeringsanslag.	109 750 000
Avskrivningsmedel inom fonden	10 462 000		
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande.	15 362 000		
	<u>109 750 000</u>		<u>109 750 000</u>

B. Försvarets fabriksfond.

Avskrivningsmedel inom fonden	2 460 000	Summa investeringsanslag..	4 100 000
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande.	1 639 000		
	<u>4 100 000</u>		<u>4 100 000</u>

V. Statens utlåningsfonder.**Värnpliktslånefonden.**

Avskrivningsmedel från riksstaten	200 000	Investeringsanslag	200 000
---	---------	--------------------------	---------

Lånefonden för bostadsbyggande.

Avskrivningsmedel från riksstaten	100 000 000	Investeringsanslag	400 000 000
Investeringsbemyndigande.	300 000 000		
	<u>400 000 000</u>		<u>400 000 000</u>

Lånefonden för maskinanskaffning inom byggnadsindustrien.

Investeringsbemyndigande..	4 000 000	Investeringsanslag.....	4 000 000
----------------------------	-----------	-------------------------	-----------

Statens bosättningslånefond.

Investeringsbemyndigande..	3 000 000	Investeringsanslag	3 000 000
----------------------------	-----------	--------------------------	-----------

Statens lånefond för universitetsstudier.

Avskrivningsmedel från riksstaten	4 000 000	Investeringsanslag	4 000 000
--	-----------	--------------------------	-----------

Allmänna studielånefonden.

Avskrivningsmedel från riksstaten	6 500 000	Investeringsanslag	6 500 000
--	-----------	--------------------------	-----------

Statens avdikningslånefond.

Avskrivningsmedel från riksstaten.....	200 000	Investeringsanslag	1 000 000
Investeringsbemyndigande.	800 000		
	<u>1 000 000</u>		<u>1 000 000</u>

Fiskerilånefonden.

Avskrivningsmedel från riksstaten.....	175 000	Investeringsanslag.....	700 000
Investeringsbemyndigande.	525 000		
	<u>700 000</u>		<u>700 000</u>

Lotsverkets båtlånefond.

Investeringsbemyndigande.	500 000	Investeringsanslag	500 000
---------------------------	---------	--------------------------	---------

Fonden för lån till företagareföreningar m. fl.

Investeringsbemyndigande.	2 500 000	Investeringsanslag.....	2 500 000
---------------------------	-----------	-------------------------	-----------

Summa investeringsbemyndiganden för statens utlåningsfonder	311 325 000
---	-------------

VI. Fonden för låneunderstöd.

Avskrivningsmedel från riksstaten	73 709 000	Summa investeringsanslag.	161 434 300
Övriga kapitalmedel	13 600 100		
Investeringsbemyndigande.	74 125 200		
	<u>161 434 300</u>		<u>161 434 300</u>

VII. Fonden för statens aktier.

Övriga kapitalmedel.....	1 000	Summa investeringsanslag ..	200 500 000
Investeringsbemyndigande.	200 499 000		
	<u>200 500 000</u>		<u>200 500 000</u>

VIII. Fonden för förlag till statsverket.

Övriga kapitalmedel	1 000 000	Summa investeringsanslag.	1 020 000
Investeringsbemyndigande.	20 000		
	<u>1 020 000</u>		<u>1 020 000</u>

IX. Diverse kapitalfonder.**A. Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond.**

Avskrivningsmedel från		Summa investeringsanslag..	45 400 000
riksstaten	2 700 000		
Avskrivningsmedel inom			
fonden	12 000 000		
Övriga kapitalmedel	200 000		
Investeringsbemyndigande.	30 500 000		
	<u>45 400 000</u>		<u>45 400 000</u>

B. Jordfonden.

Investeringsbemyndigande.	6 000 000	Investeringsanslag	6 000 000
---------------------------	-----------	--------------------------	-----------

C. Statens reproduktionsanstalts fond.

Avskrivningsmedel inom		Summa investeringsanslag.	195 000
fonden	170 000		
Övriga kapitalmedel	1 000		
Investeringsbemyndigande.	24 000		
	<u>195 000</u>		<u>195 000</u>

Säger beträffande samtliga investeringsstater för:

Avskrivningsmedel från		Summa investeringsanslag	1 879 349 400
riksstaten	311 008 800		
Avskrivningsmedel inom			
fonden	406 262 000		
Övriga kapitalmedel	18 508 100		
Investeringsbemyndigande	1 143 570 500		
	<u>1 879 349 400</u>		<u>1 879 349 400</u>

Driftbudgeten för

Inkomster.

	Statsverks- propositionen Milj. kr.	Senare ändringar Milj. kr.	Summa Milj. kr.
A. Egentliga statsinkomster:			
I. Skatter	7 627,5	+ 79,0	7 706,5
II. Uppbörd i statens verksamhet.....	154,3	- 0,4	153,9
III. Diverse inkomster	226,0	- 5,0	221,0
Säger	8 007,8	+ 73,6	8 081,4
B. Inkomster av statens kapitalfonder:			
I. Statens affärsverksfonder	211,0	+ 5,0	216,0
II. Riksbanksfonden	15,0	—	15,0
III. Statens allmänna fastighetsfond	16,3	—	16,3
IV. Försvarets fonder	25,6	—	25,6
V. Statens utlåningsfonder.....	66,8	—	66,8
VI. Fonden för låneunderstöd	22,6	—	22,6
VII. Fonden för statens aktier.....	70,0	—	70,0
VIII. Statens pensionsfonder	39,2	—	39,2
IX. Diverse kapitalfonder	43,2	+ 2,5	45,7
Säger	509,7	+ 7,5	517,2
Säger för inkomster å driftbudgeten	8 517,5	+ 81,1	8 598,6
Summa	8 517,5		8 598,6

*Bilaga.***budgetåret 1954/55.****Utgifter.**

	Statsverks- propositionen Milj. kr.	Senare ändringar Milj. kr.	Summa Milj. kr.
A. Egentliga statsutgifter:			
I. Kungl. hov- och slottsstaterna	3,6	—	3,6
II. Justitiedepartementet	67,4	+ 2,2	69,6
III. Utrikesdepartementet	48,8	— 0,2	48,6
IV. Försvarsdepartementet	2 019,2	—	2 019,2
V. Socialdepartementet	2 376,5	— 0,4	2 376,1
VI. Kommunikationsdepartementet	749,1	+ 60,1	809,2
VII. Finansdepartementet	177,3	+ 0,8	178,1
VIII. Ecklesiastikdepartementet	983,5	+ 2,7	986,2
IX. Jordbruksdepartementet	447,1	+ 5,2	452,3
X. Handelsdepartementet	127,1	+ 0,5	127,6
XI. Inrikesdepartementet	506,8	+ 6,7	513,5
XII. Civildepartementet	257,0	+ 5,0	262,0
XIII. Oförutsedda utgifter	1,0	—	1,0
XIV. Riksdagen och dess verk m. m.	13,6	+ 1,8	15,4
Säger	7 778,0	+ 84,4	7 862,4
B. Utgifter för statens kapitalfonder:			
I. Luftfartsfonden	8,3	—	8,3
II. Riksgäldsfonden	390,0	—	390,0
III. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar	309,8	+ 1,2	311,0
IV. Avskrivning av oreglerade kapitalme- delsförluster	31,0	—	31,0
Säger	739,1	+ 1,2	740,3
Summa utgifter å driftbudgeten	8 517,1	+ 85,6	8 602,7
Beräknat över- eller underskott	+ 0,4		— 4,1
Summa	8 517,5		8 598,6